Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

Poveşti nemuritoare

32

Coperta:
CRINA IONESCU

© EDITURA ION CREANGĂ S.A.
Poveşti nemuritoare, 32, 1997

Toate drepturile aparţin Editurii Ion Creangă. Reproducerea integrală sau parţială a textului este interzisă şi va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0533-8

EDITURA ION CREANGĂ, S.A.
Piaţa Presei Libere, nr.1
Sector 1, Bucureşti
Tel.: 222 32 54
Fax: 223 11 12
ROMÂNIA

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREŞTI, 1997

Fata din rodie

A FOST ODATĂ un împărat şi o împărăteasă a căror fericire era înnourată, palatul lor nefiind înveselit de copii. S-au rugat ei zeilor, făgăduind că, dacă îi vor învrednici să aibă un băiat, vor zidi o fântână din care să curgă trei zile miere, trei zile ulei şi trei zile lapte, pentru binele săracilor din împărăţia lor.

Rugămintea le-a fost ascultată, căci au fost dăruiţi cu un prunc foarte frumos. Bucuria le-a fost neînchipuită. Copilul creştea şi se făcea tot mai drăgălaş şi voinic. Dar împăratul şi împărăteasa uitaseră de juruinţa făcută înainte de naşterea lui.

Într-o noapte, mulţi ani după aceea, împărăteasa avu un vis ciudat. Se făcea că o femeie îi vorbea cam astfel: „Eu ţi-am dat băiatul dorit de tine, dar tu ai uitat să-ţi împlineşti făgăduinţa. Nu ştii tu oare că pot să ţi-l iau înapoi?“

Deşteptându-se, împărăteasa să văită soţului, înfricoşată:

– Vai de mine şi de mine, ce era să păţim? În bucuria noastră am uitat să ridicăm fântâna juruită.

Îndată porunci împăratul să se înalţe o fântână în curtea palatului, din care să tot curgă trei zile miere, trei zile ulei şi trei zile lapte, şi să vină toată sărăcimea să se îndestuleze, aşa cum făgăduise înainte de naşterea copilului.

După ce trecură cele nouă zile şi-şi luară oamenii ce voiră, urând feciorului de împărat sănătate şi viaţă lungă, fântâna aproape secă de tot. Atunci mai veni şi o bătrână cu ulciorul ei, să se bucure de cele din urmă picături ce se mai scurgeau. Prinţul o zări de la fereastră şi râse de dânsa. Abia îşi umpluse ea ulciorul, că el şi aruncă o piatră şi i-l sparse, de se vărsă totul pe jos. Ridicându-şi ochii, bătrâna îl văzu pe prinţ la geam şi îi zise:

– Vai, ţie, ce mi-ai făcut? Să te blestem nu mă lasă inima; îţi doresc numai să nu scapi din mrejele măiestrei!

Şi cum rosti vorbele astea, se făcu nevăzută.

Din ziua aceea prinţul rămase îngrijorat şi cu gândurile la măiastră. Într-una din zile îşi

mărturisi mamei sale dorinţa de a pleca în căutarea ei. Ea încercă a-l opri de la un drum aşa de primejdios, dar în zadar, căci el nu voi să asculte de povaţa ei. Dacă au văzut părinţii că flăcăul stăruie, l-au lăsat în voia lui. Şi s-a pregătit el de drum. Luându-şi merindele trebuitoare, plecă departe, prin pustietăţi, ca să dea de urma măiestrei.

După ce umblă multă vreme prin locuri necălcate de picior de om, văzu în depărtare o casă şi se îndreptă într-acolo. Intrând pe o poartă mare, care stătea vraişte, zări o zmeoaică legănându-se pe craca subţire a unui copac din curte. El îi dete bineţe.

– Bine ai sosit, fătul meu; dacă nu mi-ai fi dat bună ziua, îţi făceam de petrecanie, zise zmeoaica.

– Şi dacă nu-mi spuneai bine ai sosit, ţi-aş fi retezat capul cu sabia, zise la rândul său tânărul.

– Ce vrei de la mine şi ce cauţi prin locurile astea sălbatice? îl întrebă zmeoaica.

– Ce să-ţi spun, maică: pe mine m-a blestemat o bătrână să nu scap de farmecele unei fete. Şi, de atunci, cuprins fiind de o mare grijă, nu mai putui să mai stau o clipă în palatul meu. Te rog să-mi spui dacă ştii cum arată şi pe unde îşi petrece zilele această fată măiastră!

– Eu, dragul meu, nu ştiu nimic de ea, dar ia-o la dreapta, că ai să ieşi pe câmpie, unde vei da de o casă tot ca a mea; să intri acolo la soră-mea, să-i urezi de bine şi s-o întrebi, poate ştie ceva despre fata pe care o cauţi. Ea te va primi frumos, căci e bună din fire. Ia acest pieptene de argint şi dăruieşte-i-l din parte-mi cu multe închinăciuni.

Feciorul de împărat îi mulţumi şi apoi porni pe drumul ce i-l arătase zmeoaica. După mult umblet zări o casă şi, apropiindu-se, împinse poarta, care se şi deschise pe loc. Cum intră, văzu o zmeoaică legănându-se pe o creangă de arbore, îi dădu bineţe, iar zmeoaica răspunse:

– Bine ai venit, fiul meu; dacă nu-mi dădeai bună ziua, te sfâşiam.

– Şi eu, dacă nu-mi ziceai bine ai venit, te făceam bucăţele cu paloşul, zise la rândul său feciorul.

– Cine eşti, de unde vii şi ce vânt te aduce încoace?

– M-a trimis sora ta. Poftim acest pieptene, cu multe închinăciuni din parte-i. Te rog să-mi spui dacă ştii unde se află măiastra pe care o caut eu.

– Ce să-ţi spun eu, fătul meu? Tu îmi ceri un lucru, la care, din păcate, nu pot să-ţi dau nici

o îndrumare, dar mergi la sora mea cealaltă, care locuieşte în stâncile de foc din faţa noastră. Vei intra pe poarta veche şi vei vedea pe sora mea curăţind cuptorul cu şorţul ei; tu să taci din gură şi să rupi din haina ta o bucată şi să ştergi cuptorul de cenuşă, apoi să-i coci pâinea şi s-o scoţi de pe spuză. Atunci ea îţi va zice: „Ce vrei să-ţi dau în schimb pentru binele ce mi-ai făcut?" Tu să-i spui închinăciuni de la surori şi să-i dai pieptenele acesta de fier, apoi s-o întrebi de casa măiestrei.

Feciorul de împărat îi mulţumi şi, plecând de acolo, o porni spre stâncile muntelui fumegător ce-i arătase zmeoaica. Ajuns aproape, înaintă foarte cu greu până la poarta de fier. La intrare, dete de o namilă de zmeoaică deşirată şi zburlită. Când o văzu, se sperie, dar îşi ţinu firea şi, fără să piardă vreme, tăie o bucată din haina lui, o muie în apă şi şterse cuptorul de cenuşă. Apoi luă aluatul de pâine, îl puse în cuptor şi, după ce l-a copt bine, l-a scos afară.

Atunci zmeoaica îi zise:

– Pentru binele ce mi-ai făcut, ce vrei să-ţi dau?

– Sunt trimis de surorile tale, poftim acest pieptene, cu multe închinăciuni din partea lor. Te rog să-mi spui unde e casa măiestrei.

– Fătul meu, e păcat de tinereţea ta. În grădina de la palatul zânelor se găseşte pomul cu cele trei rodii de aur, unde stau cuibărite trei domniţe fermecate. Am să-ţi dau apă vie, cu care vei deschide poarta palatului. Dar la rădăcina rodiului stau legaţi doi lei fioroşi; va trebui să iei cu tine patru berbeci, pe doi să-i arunci în faţa lor înainte de a te căţăra în pom şi, după ce vei tăia şi vei ascunde în sân rodiile, să dai pradă fiarelor şi pe ceilalţi doi berbeci, ca astfel să te cobori nesupărat. Eu voi vrăji zânele din palat. Dar, ia seama, când ai să tai fructele, să le crestezi uşor pe deasupra, că în ele se ascund nişte fete. Dacă nu le vei scufunda imediat în apă, vor ieşi moarte.

El făcu întocmai după povaţa zmeoaicei. Luă apa vie şi patru berbeci şi o porni pe calea arătată de dânsa. Se apropie de palat şi stropi poarta care se dete în lături, apoi intră în grădină şi găsi pomul fermecat.

Cum îl simţiră leii, începură a răcni. Îndată el le azvârli doi berbeci. Ei se repeziră să-i înhaţe şi astfel avu vreme să se urce în pom, să scoată sabia, să taie cele trei rodii, să le ascundă în sân; apoi aruncă şi ceilalţi doi berbeci şi aşa o zbughi teafăr şi cu faţa curată.

Pe drum se gândea şi voia să ştie dacă e adevărat ce-i spusese zmeoaica despre rodii, sau dacă ea îşi bătuse joc de dânsul. Scoase una şi, crestând-o, ieşi o fată de toată frumuseţea, care-i strigă să-i dea apă, dar muri pe loc, căci el nu avu apă destulă la îndemână. Prinţul o plânse mult, apoi o îngropă şi porni mai departe cu celelalte două rodii. Cum mergea, dete de un ulcior cu puţină apă şi îşi zise: „Ia să mai încerc să tai o rodie ca să văd ce are înăuntru".

Cum o muie în apă şi o crestă, ieşi o fată şi mai frumoasă, care strigă: „Apă, apă!"

Dar nici ea nu trăi mult din lipsă de apă. Şi pe ea o plânse cu lacrimi şi-i făcu un mormânt, apoi îşi urmă calea spre casă, hotărât să nu mai tăie rodia ce-i mai rămăsese, până nu va da de apă mai multă. Şi tot a zorit înainte, până ce a ajuns într-o vale cu multă apă.

„Aici e de mine", îşi zise el, şi tăie a treia rodie tot cu teama că poate asta n-o fi ca şi celelalte. Când colo, cum îi dete drumul în apă, se ivi o fată şi mai frumoasă, care, înotând, strigă:

– Unde sunt aici, unde sunt surorile mele?

– Eşti singura rodie de aur ce am cules din pom, aşa că numai pe tine te am. Eu sunt fecior

de împărat şi norocul mi-a ursit să vin la tine ca să te fac împărătească.

După ce a îmbrăcat-o cu haina lui, o luă de mână s-o ducă la dânsul acasă. Nu departe de palatul lui era o fântână unde se înălţa un chiparos cu ramuri mari. El îi ajută să se suie în frunzişul lui şi o rugă să stea ascunsă între ramuri până va veni el cu rădvanul şi cu straiele împărăteşti, ca s-o primească cu alai mare, cum se cuvine unei domniţe. Şi, după ce îi zise să stea liniştită şi o încredinţă că se va întoarce cât mai curând, o luă pe drumul mare ce ducea spre palat.

Când l-au văzut părinţii, au plâns de bucurie, fiindcă îl crezuseră pierdut. El îi înştiinţă că a găsit-o pe măiastra lui. Cu toţii s-au pus pe lucru, pregătindu-i cea mai frumoasă şi mai măreaţă primire.

Dar tocmai pe când fata aştepta bucuroasă şi liniştită între ramurile copacului, din întâmplare veni acolo o arăpoaică, cu ulciorul, ca să ia apă şi, cum se aplecă şi văzu faţa fetei din frunzişul chiparosului oglindită în fântână, crezu că se vede pe sine şi pe dată începu să salte de bucurie, zicându-şi:

– Ah, nu ştiam că sunt aşa de frumoasă!

Fata ce stătea în chiparos, auzind-o, nu se putu stăpâni şi izbucni în hohote de râs.

Atunci cioroaica, ridicându-şi ochii, văzu pe fată cocoţată în copac şi, burzuluindu-se, se răsti de ciudă:

– Ah! Tu stai acolo sus şi-ţi râzi de mine? Hai, dă-te jos!

Dar fata îi răspunse:

– Nu pot să mă dau jos, căci prinţul m-a lăsat aici să-l aştept până va veni să mă ia la palat.

– Lasă că te dau eu jos fără să vrei tu! o ameninţă arăpoaica şi se urcă în copac, puse mâna pe fată, o despuie şi o împinse drept în fântână, apoi îşi puse haina ei şi îi luă locul în frunzişul chiparosului.

Nu trecu mult şi veniră împăratul şi împărăteasa cu alai mare. Când se sui prinţul în copac, ce-i văzură ochii? O fată neagră ca o cioară.

– Cum de te-ai schimbat aşa? o întrebă el încremenit.

– M-am schimbat numai şi numai de dorul tău! Fiindcă ai zăbovit prea mult , am crezut că ai să mă laşi singură şi pustie pe aici.

– Şi ai să te faci din nou cum erai, albă şi frumoasă? o iscodi el.

– Voi fi tot aşa cum am fost, dacă vei avea milă şi dragoste pentru mine.

Dar prinţului îi fu ruşine s-o arate părinţilor şi, înfăşurând-o într-o haină, o puse în rădvan şi o duse la palat. Acolo o ascunse într-o cămară şi porunci să i se aducă bucatele spre a prânzi numai ei doi împreună. Se purta cât mai bine şi mai drăguţ cu dânsa şi avea toată grija ca doar-doar se va face odată cum fusese la prima vedere. Dar cum să se albească arăpoaica? Ajunsese prinţul într-o mare încurcătură şi se topea din picioare că şi-a pus viaţa în primejdie pentru o astfel de arătare.

La fântâna unde aruncase arăpoaica pe fată, se duse o copilă să ia apă şi în cofa ei se strecură o mândreţe de mreană. Cum o văzu, ea se miră: „Ce frumoasă mreană, parcă ar fi de aur! Am să i-o duc prinţului, că e tare mâhnit şi poate are să-i treacă aleanul, când are s-o vadă!“ Luă numaidecât peştişorul şi îl duse la palat. Prinţul, cum auzi că-l caută copila, o chemă la el.

– Să trăieşti, măria ta, îi zise ea, am prins mreana la fântâna din marginea pădurii şi am adus-o aici, ca să vă petreceţi vremea privind la minunea asta de vietate.

În faţa prinţului, mreana începu să salte şi să joace; făcu multe zburdălnicii, ba, când scoase căpşorul din apă, îi atinse mâna. El se bucură nespus de mult de darul acesta, de aceea luă din buzunar un pumn de galbeni şi-i dete fetei, care plecă de la palat foarte mulţumită.

Iar feciorul de împărat rămase toată ziua închis în odaia lui, privind mreana şi aruncându-i bucăţele de zahăr; ba porunci să i se aducă acolo şi masa, nemaivoind să se despartă de mreană, că începuse să-i fie tare dragă.

Arăpoaica, dacă văzu că prinţul nu mai vine la ea, ceru numaidecât să-l cheme. Cum veni, ea se repezi înaintea lui şi cu plânsete şi vaiete se jelui că de-abia începuse a se albi şi se înnegrise din nou de supărare, când aflase că el iubeşte o mreană.

Încercând a o potoli, el îi zise:

– Nu am voit să te tulbur, numai fă-te iar cum erai şi vei vedea cât de mult am să te iubesc.

Dar ea nu se dădu bătută, ci se înverşună mai departe:

– Să tai peştişorul, să-l mâncăm, că numai aşa mă voi face iarăşi albă! Dacă nu vrei, te rog să mă duci înapoi de unde m-ai luat.

Neavând încotro, porunci să taie peştele, să-l frigă şi să-l aducă la masă. Când se ospătau amândoi, arăpoaica arunca în foc oasele ce rămâneau, iar prinţul le arunca pe fereastră în grădină.

După ce au isprăvit masa, mâhnit, se înapoie în odaia lui. A doua zi, pe când şedea amărât şi cu lacrimile în ochi, veni grădinarul şi-i zise:

– Măria-ta, poftim jos în grădină, să vezi o minune! Peste noapte a răsărit un pom încărcat cu lămâi şi flori. Vino să vezi ciudăţenia!

Prinţul îndrăgi lămâiul de cum îl văzu. Atunci arăpoaica puse să-l taie şi pe acesta. Prinţul n-avu încotro şi îi îndeplini dorinţa.

În vremea aceea, trăia un tată cu fiul său, tare săraci. Într-o zi, fiul îşi văzu tatăl întristat şi-l întrebă ce are.

– Ce să am, fiule, iacă mă dusei la palat după apă şi găsii acolo un trunchi de lemn: l-am luat cu mine, acasă. Dar trunchiul acesta e viu şi vorbeşte.

– Cum poate vorbi? Un lemn nu vorbeşte niciodată, vino-ţi în fire, tată!

– Haide, ia toporul şi tu şi dă într-însul, dar uşurel, să vezi că are să vorbească.

Când vru băiatul să dea cu toporul, auzi acelaşi glas:

– Bate sus, bate jos
Dar la mijloc nu lovi,
Că-i o fată şi o doare,
Când de moarte o vei lovi!

De la întâia lovitură de topor sări din trunchi o fată frumoasă, care le vorbi:

– Nu vă temeţi, că voi o să aveţi mare noroc cu mine, ci faceţi-mi rost de nişte haine, să mă îmbrac, şi de o năframă albă, aţă de mătase şi fir de aur, ca s-o brodez şi apoi s-o duceţi prinţului, care vă va dărui mulţi galbeni.

Băiatul dete fuga de cumpără o năframă albă, mătase şi fir şi tot ce a trebuit fetei. Atunci ea începu a broda în slove toată povestea ei, cum de s-a făcut mreană, apoi lămâi, şi cum de-a ajuns în casa lemnarului. După ce a împăturit bine năframa, o dete băiatului s-o ducă prinţului şi să-i aducă răspuns.

Merse băiatul la palat, cerând să fie primit de prinţ, că are pentru dânsul o veste. Când se înfăţişă dinaintea lui, îi dete năframa. El o luă în

mână, o desfăcu şi ce să vadă? Slove din care citi toată povestea, toate păţaniile fetei măiestre.

– Şi unde e acea fată, care te-a trimis cu năframa?

– În casa noastră.

Fără să piardă vremea, îi strecură băiatului un pumn de galbeni şi-i zise:

– Vino cu mine să mergem într-acolo.

Când prinţul sosi la locuinţa lemnarului şi văzu pe logodnica lui, se îmbrăţişară şi plânseră de bucurie. Apoi el o rugă să-l aştepte acolo până se va descotorosi de blestemata de arăpoaică şi va veni s-o ia îmbrăcată în rochie de mireasă şi s-o ducă la curte într-un rădvan de aur.

Când se întoarse prinţul valvârtej la palat şi sui în odaie, turbat de mânie, arăpoaica scrâşni la el:

– Iar eşti înfuriat? Vai de mine, săraca, abia începusem să mai pierd din negreală şi iată că tu vii înfuriat, de schimbi feţe-feţe să mă sperii, ca să rămân tot cum sunt.

Prinţul se înfrână puţin şi-i zise:

– Ascultă, eu acum am de făcut o judecată şi am venit aci să mă gândesc ce pedeapsă va trebui să dau celui vinovat.

– Spune-mi şi mie despre ce e vorba, că tatăl meu a fost împărat peste împărăţia ielelor şi pot să-ţi dau un sfat.

– Au fost o pereche de oameni, bărbat şi femeie, care se iubeau foarte mult, dar un ticălos şi-a băgat codiţa între ei şi a vrut să-i despartă. Ce pedeapsă crezi că i se cuvine?

– Şi tatăl meu, zise ea, a avut odată astfel de judecată. Aveam patru cai sălbatici şi el a legat mâinile răufăcătorului de doi cai şi picioarele de ceilalţi doi. Apoi a dat drumul cailor, care au luat câmpii şi l-au făcut praf.

– Foarte bine, zise prinţul. Atunci să primeşti pedeapsa ticăloşiei tale.

– Ce-am făcut? întrebă arăpoaica. Mă înfricoşezi iar, ca să mă faci să mă înnegresc şi să mor de mâhnire?

La vorba asta, el strigă furios:

– Nemernico, nu mai minţi! Eu nu te voi lega de cai, ci-ţi voi da drumul pe apă, ducă-te pe pustii!

Şi ieşind din cameră, porunci slujitorilor s-o ia şi s-o zvârle în vâltoarea râului. Iar el se aruncă într-o caleaşcă aurită şi se duse într-un suflet la casa lemnarului, de unde îşi luă logodnica şi o duse cu alai la curtea împărăţiei. Aici se făcu o nuntă

mare cum nu s-a mai pomenit, ce ţinu săptămâni întregi cu ospeţe şi petreceri, nefiind uitaţi nici lemnarul cu fiul său, de s-au minunat şi s-au bucurat laolaltă cu tot poporul.

Mutul violonist

A FOST ODATĂ un pescar nevoiaş, care trăia împreună cu femeia lui şi cu un băiat cam de zece ani. Ca să-şi hrănească pe ai săi, el se ducea zilnic la mare, unde pescuia şi, cu peştii ce-i prindea, ieşea în piaţă de-i vindea şi astfel îşi cârpea zilele. Soţia lui era o femeie tare bună şi harnică, dar trăiau în mare strâmtorare din cauza sărăciei.

Într-o seară, cum stăteau tustrei lângă vatră şi ascultau vâjâitul vântului de afară, pescarul se arătă tare îngrijorat, spunându-le că ziua următoare va fi poate pierdută, căci nu va putea să meargă la pescuit pe aşa vreme. Băiatul său înţelese grija ce-l frământa şi zise:

– Tată, ia-mă şi pe mine cu tine pe mare, ca să învăţ şi eu să pescuiesc; poate oi avea noroc să prind mult peşte.

Dar tatăl se împotrivi:

– Ei, fătul meu, n-a sosit încă vremea ta; acuma trebuie să înveţi carte şi mai târziu, când vei fi mai mare, am să te iau cu mine.

Copilul tăcu şi rămase cu sufletul mâhnit. Îl mai rugă o dată şi încă o dată, dar rugămintea îi fu zadarnică.

Noaptea, pe când părinţii lui dormeau, el veghea şi când, pe la cântători, pescarul se trezi ca să-şi vadă de treburi, băiatul îl simţi şi alergă pe furiş la luntrea care era odgonită la mal, unde se îndosi. Când pescarul ajunse mai departe, spre largul mării, iată că băiatul scoase capul din ascunzătoare şi ieşi la iveală. Tatăl, la vederea lui, îl certă pentru purtarea-i nechibzuită:

– Vezi, tu nu eşti bun de carte; se vede că vrei să duci o viaţă chinuită şi plină de necazuri, ca şi mine. Apucă dar vâsla şi ajută-mă să arunc mreaja[1], ca să vedem care ţi-e norocul.

---

[1] Mreajă – plasă de pescuit împletită din ochiuri mari de sfoară (n. red.).

Dar băiatul avu mână bună; şi el şi bătrânul nu mai putură de bucurie când văzură cum se zbăteau în plasa lor sumedenie de peşti. Cu această neaşteptată agoniseală, se întoarseră cu luntrea la ţărm. Băiatul, luând coşul cu peşte, se duse în oraş şi începu să cutreiere străzile, strigând în gura mare:

– Peşte, peşte proaspăt!

În câteva ceasuri el vându toţi peştii, afară de unul mai mare. Şi cum striga mai departe, iată că undeva se deschise o fereastră şi-n pervazul ei se ivi o fată:

– Băiete, băiete! îl chemă ea.

Micul pescar se întoarse spre cea care-l striga.

– Cum dai peştele? îl întrebă fata.

– După cum pofteşti, răspunse el.

– Hai, vino sus, că ne înţelegem noi la preţ, spuse ea atunci.

Când intră băiatul în casă, ce să-i vadă ochii? Pe scări erau aşternute covoare frumoase, pe pereţi se aflau oglinzi mari de cristal, iar sus, în tavan, atârnau policandre de aur şi alte minunăţii nemaivăzute. Buimăcit şi înmărmurit de atâta strălucire, privea în juru-i şi se tot minuna de casa boierului, când deodată se apropie mândreţea de

fată şi-i cumpără peştele pe trei galbeni. Fericit de aşa câştig nemaipomenit, coborî treptele dintr-o săritură şi mai că zbură spre casă, aşa de repede ajunse.

– Ţine, tată, banii câştigaţi din vânzarea peştelui. Aceşti trei galbeni mi i-a dat o fată tare frumoasă, care mi-a spus să-i mai duc şi mâine peşte.

– Ia seama, răspunse tatăl său, nu cumva să-i fi furat, că nu mai ai zile bune cu mine.

– Jur că nu i-am furat, tată. Dacă vrei, mergem împreună la fata aceea să te convingi.

În ziua următoare, tatăl şi fiul iar avură noroc la pescuit. Băiatul porni din nou pe străzi, să vândă peştele. Când ajunse în dreptul casei boiereşti şi strigă: „Peşte, peşte!", frumoasa fată, recunoscând glasul micului pescar, îl chemă la ea, îi cumpără doi peşti şi îi dădu cinci galbeni. Bucuros, el o zbughi iute acasă şi îi zise tatălui său:

– Uite, tată, fata aceea frumoasă mi-a dat acuma cinci galbeni.

Nu-i căzu bine bătrânului cele ce auzi şi-i ceru fiului său să-i arate casa boierului. Când ajunseră amândoi acolo, tatăl zise băiatului:

– Întoarce-te acasă, şi du-te la luntre ca s-o pregăteşti de pescuit.

Şi el intră singur ca să vadă pe fată. Ea, înştiinţată de asta, pofti pe bătrân în odaia ei. Dar pescarul, de ruşine, nu cuteză să calce pe covoarele cele frumoase. De aceea, se grăbi să-şi scoată cizmele şi aşa intră înăuntru. Când, colo, ce să vadă? O mândreţe de fată, cum nu mai văzuse alta până atunci.

– Voie bună, fata mea, îi spuse el.

– Bună să-ţi fie inima, moşule, îi răspunse ea zâmbind.

– Mă rog, cu voia ta, a fost pe aicea un băiat care v-a vândut peşte?

– De ce mă întrebi, moşule?

– Sunt tatăl băiatului.

– Dumneata eşti tatăl băiatului care mi-a adus ieri şi astăzi peşte?

– Chiar eu, şi am venit să aflu de nu cumva fătul meu a furat de la tine galbenii ce mi i-a adus.

– Eu însămi i-am dat, în schimbul peştelui. Stai jos, moşule, să guşti o dulceaţă şi o cafea, că aş avea ceva de vorbit cu dumneata.

După ce bătrânul a mâncat dulceaţa şi a sorbit cafeaua, fata îi spuse:

– Ai un copil bun şi isteţ, moşule, şi m-am gândit că ar fi bine să mai înveţe carte. De aceea, dacă gândeşti la fel, eu l-aş ţine pe cheltuiala mea la învăţătură. Primeşte o sută de galbeni de la mine şi trimite-mi-l mâine de dimineaţă.

– Cu plecăciune şi multă mulţumire, răspunse bătrânul. Dar el nu prea mai vrea să înveţe; eu l-am tot îndemnat, dar el ţine mai mult să vină cu mine la pescuit.

– Dacă vrea ori nu vrea să înveţe carte, asta mă priveşte pe mine, stărui fata.

– Eu nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru atâta bunătate, însă trebuie să ştii că numai pe el îl am.

– Fii liniştit, moşule, va trăi lângă noi ca în sânul lui Avram.

Întorcându-se acasă, pescarul a povestit femeii sale tot ce a vorbit cu jupâniţa şi, după ce au chibzuit bine, s-au înţeles împreună să încredinţeze pe băiat în mâinile acelei fete. Băiatul, când află vestea, fu nespus de bucuros, gândind că avea să şadă într-un palat, să calce pe mândreţe de covoare, să se întindă pe canapele de mătase şi de catifea, să-şi vadă obrazul în oglinzi de cristal şi mai ales să aibă cu ce să ajute pe

tatăl şi pe mama lui. A doua zi, îmbrăcându-se cu hainele cele mai bune, îşi luă rămas bun de la părinţi şi o porni spre curtea boierească.

Când l-a văzut fata, puse de-i pregăti o baie şi-l primeni cu haine noi, frumoase, apoi îi arătă noua locuinţă. Curând îl trimise la cei mai buni dascăli, ca să-l înveţe carte şi limbi străine, precum şi la un dascăl de muzică, să-i dea lecţii de vioară. Băiatul înainta, pe zi ce trecea, cu învăţătura şi toţi se mirau de deşteptăciunea lui. Şi numai după trei ani învăţă tot ce trebuie să înveţe cineva ca să treacă drept învăţat. Între timp se făcuse un tânăr chipeş şi frumos ca nimeni altul.

Fata, pe care a avut noroc s-o întâlnească, era singură la părinţi, tatăl ei fiind cel mai bogat om din ţinutul acela. Între alte bogăţii, avea şi vreo zece corăbii, cu care călătorea aşa departe, că abia se întorcea la doi, trei ani o dată şi atunci era întâmpinat cu mare alai de către toţi oamenii, mai săraci ori mai bogaţi, căci toţi îl iubeau ca pe un părinte al lor, de bun şi milostiv ce se arăta.

Tocmai trecuseră trei ani de la plecarea lui şi lumea îl aştepta să se întoarcă din călătoriile sale şi se pregătea să-i facă o primire cu mare cinste.

Tot atunci se întâmplă să se întoarcă şi băiatul de la învăţătură. Fata îl chemă îndată la ea şi-i spuse:

– În curând are să vină tatăl meu. Aş vrea să spui oamenilor de pe aici că ai venit din altă ţară, că eşti un prinţ străin, dar ţi-a plăcut cetatea noastră, şi că te-ai hotărât să zideşti un palat în dreptul casei noastre. Apoi vom vedea ce are să se mai întâmple.

Spunând acestea, fata îi dădu o pungă mare de galbeni, să aibă de cheltuială, şi băiatul se făcu nevăzut.

Peste un timp, înapoindu-se, cumpără un loc peste drum de curtea boierească, puse oameni să-i construiască un palat mare, spunându-le că el este un prinţ străin, care a rămas prin partea locului fiindcă i-a plăcut foarte mult să se aşeze în această ţară.

Nu trecu multă vreme după aceea şi sosi tatăl fetei, cu cele zece corăbii încărcate cu mărfuri şi lucruri scumpe. Toţi, cu mic cu mare, s-au repezit spre ţărm şi l-au întâmpinat ca pe un împărat, cu mare bucurie.

Numai cel ce trecea drept prinţ străin s-a ţinut de o parte.

A doua zi, ieşind în cerdacul casei sale, domnul cel bogat văzu peste drum măreţul palat. Întrebând pe soţia lui al cui este, ea îi răspunse:

– Nu ştiu, dragul meu, ce să-ţi spun. De curând a venit aici un frumos prinţ, care a zidit acest palat. Mie, să-ţi spun drept, tare mi-a plăcut şi socot că ar fi bine să ni-l facem ginere.

– Gândul acesta nu e rău, dar trebuie să-l cunoaştem mai de aproape, să vedem dacă e vrednic de noi.

Tatăl fetei, vrând să afle mai multe despre acest prinţ străin, se ducea mereu la cafenea. Toţi îl salutau ridicându-se în picioare, numai băiatul nu se mişca de la locul său. Totuşi, prin mijlocirea unor oameni de seamă, tatăl fetei reuşi să-l cunoască şi în curând se împrieteniră, rămânând foarte încântaţi unul de altul.

Când domnul cel bogat se duse voios acasă şi dete cu ochii de nevastă-sa, îi cuvântă astfel:

– Nevastă, ai avut dreptate, acest tânăr e o comoară de om şi mâine am de gând să-l poftesc la masă şi să-i arăt dorinţa noastră de a-l avea ginere.

Fiind chemat la curtea boierească, băiatul veni la ceasul cuvenit, dar se prefăcu că n-o

cunoaşte deloc pe fata lor. După ce stătură mai mult de vorbă, în cele din urmă tatăl fetei cuvântă:

– Noi, dragul meu, te-am chemat să-ţi spunem că ţinem la tine şi te-am ales din parte-ne ca să fii feciorul nostru; noi nu avem alţi copii, ci numai o singură fiică, şi dorim pentru ea un om cumsecade, ca s-o vedem bine aşezată la casa ei, să ne bucurăm şi noi de fericirea ei.

Învăţat mai dinainte de fată cum să se poarte şi cum să vorbească cu părinţii ei, el răspunse:

– Vă rog să mă iertaţi, dar eu nu pot face nimic fără învoirea părinţilor mei. Am să le scriu şi, dacă ei se vor învoi, sunt gata să rămân mai departe aici şi să iau pe fiica voastră de soţie, căci este neîntrecut de bună şi frumoasă.

– Bine, fătul meu, să le scrii şi poate să fie cu noroc.

După masă, mulţumind frumos pentru cinstea ce i se făcuse, băiatul plecă înapoi acasă. A doua zi chemă un slujitor de încredere şi-i porunci:

– Ia un cal sprinten, ţine aceste scrisori şi aşterne-te drumului, umblă ori încotro vrei şi să te înapoiezi numai peste o lună. La întoarcere, când te va întreba cineva de unde vii, să spui că ai fost la tatăl prinţului tău.

Slujitorul încălecă îndată pe un cal şoiman şi plecă încotro văzu cu ochii.

După ce trecu aproape o lună, tatăl fetei, ieşind ca de obicei în cerdac, văzu un călăreţ venind în goana calului, oprindu-se la poarta casei tânărului prinţ şi înmânându-i acestuia un plic voluminos. Băiatul luă una dintre scrisori în mână şi o citi. Ispitit, tatăl fetei dădu fuga la el, întrebându-l de răspuns.

– Am primit multe scrisori, de la prieteni şi de la rubedenii, şi toţi îşi arată părerea de rău pentru înstrăinarea mea, dar părinţii, în bunătatea lor, se învoiesc şi îmi dau binecuvântarea, rugându-mă să nu-i uit, să mă duc să stau şi pe la ei.

Tatăl fetei şi toată familia erau în culmea bucuriei. Grăbiră pregătirile pentru nuntă, chemară lăutari şi puseră să dea cep la butoaiele cu vin, spre a se înveseli toţi nuntaşii. Au venit oameni până şi din împrejurimi, ca să fie de faţă la această petrecere şi să vadă tânăra pereche despre a cărei frumuseţe mersese vestea pretutindeni. Toate corăbiile, care se aflau ancorate în port, au fost împodobite ca de sărbătoare, cu flamuri, şi tunurile bubuiau de zguduiau pământul.

Sosi şi ceasul cununiei. Lume nenumărată se strânsese în jurul palatului ca din basme, luminat din toate părţile, şi toţi erau îmbrăcaţi în haine noi, ca de sărbătoare. Iar pe mireasă, îmbrăcată în alb, purtând o trenă toată cu flori cusute în argint, o urmau douăsprezece fete, care aveau coroniţe de argint pe cap.

Când petrecerea şi jocul erau în toi, se apropie de mireasă cea mai bună prietenă a ei, căreia ea i se destăinuia fără teamă, şi-i zise:

– Vezi cum un băiat de pescar se însoară cu o fată de domn!

Din nenorocire, băiatul auzi aceste vorbe şi se întristă în sufletul său. Cum plecară oaspeţii, chipurile că merge să-şi schimbe hainele, se furişă în cămăruţa unde îşi lepădase hainele de pescar, le îmbrăcă şi o luă tiptil spre ţărm, fără a fi recunoscut de nimeni.

Era o vreme caldă, de vară. Stelele străluceau pe cer, noaptea era plăcută şi răcoroasă.

Tocmai când a ajuns pe malul mării, o corabie sta gata de plecare spre altă ţară. El făcu semn luntraşilor, să-l ia şi pe el. Dar ei, fiind ocupaţi cu dezlegarea odgoanelor, nu voiau să-l mai ia, ca să nu întârzie plecarea. Dar unul dintre

ei îl înştiinţă pe căpitanul corăbiei. Căpitanul se ivi îndată pe punte şi strigă:

– Lăsaţi-l să vină, şi haideţi, nu mai pierdeţi vremea!

Băiatul urcă pe corabie. Marinarii ridicară ancora, întinseră pânzele, corabia se puse în mişcare şi porniră spre larg.

După o călătorie de mai multe zile, sosind la un liman, băiatul coborî şi, mergând în neştire în cetatea aceea, dete de o piaţă mare. Se opri în faţa unei prăvălii, unde un harap împletea zimbiluri[1]. Băiatul căută prin semne să-l facă pe harap să priceapă că el îi cere să-l primească ucenic la dânsul, spre a-şi agonisi hrana.

Harapul, fiind om bun şi milos, l-a primit şi a început să-l înveţe a împleti panere din papură. Deştept din fire cum era, băiatul deprinse repede meseria şi făcea nişte coşuri aşa de bine lucrate, de întrecea chiar pe meşterul său.

Veneau muşterii de pretutindeni să cumpere marfă din dugheana harapului.

Nu trecu mult şi el se îmbogăţi prin sârguinţa ucenicului său.

---

[1] Zimbil – coş împletit din papură sau din rogoz (n. red.).

– Dumnezeu mi l-a trimis pe mut, se lăuda harapul către cunoscuţii lui.

Se vede că supărarea îl făcuse pe băiat să nu mai scoată o vorbă. Atâta începu să-l iubească harapul, că îi cumpără haine noi, de-l îmbrăcă frumos, şi împărţea bucatele cu el la masă.

Într-una din zile, băiatul ceru, tot prin semne, să-i aducă o vioară. Când a auzit meşterul că mutul îi cere o vioară, să cânte cu ea, ca să nu-i strice pofta, îi cumpără o vioară mai proastă. Cum o văzu, mutul o şi azvârli cu dispreţ cât colo şi îi dete a înţelege că trebuie să se ducă singur să-şi aleagă una.

– Haide, mutule, îi zise harapul, să mergem, să-ţi alegi tu singur o vioară cum îţi place.

Când au intrat în dugheana cu viori, băiatul se uită în dreapta şi în stânga şi într-un colţ zări o vioară de mare preţ şi rămase cu ochii la ea. Se miră şi negustorul că mutul şi-a ales vioara numai cu ochii.

– Să vedem acum dacă ştie să şi cânte.

Când mutul trase din arcuş şi începu să cânte, negustorul şi meşterul harap rămaseră uimiţi. Îndată vioara a fost cumpărată pe preţul cerut de negustor şi ei se întoarseră la prăvălia lor.

În toate serile, băiatul cânta şi lumea se strângea droaie în faţa dughenei, ca să asculte cântecul fermecător al viorii lui. Cum înceta băiatul să cânte, fiecare din cei ce ascultau muzica aceea suavă cumpăra câte un paner.

Din zi în zi se lăţea vestea despre cântăreţul mut, aşa că în curând zvonul ajunse şi la urechile împăratului acelui ţinut.

Într-o zi, se înfăţişă un om la curte şi zise împăratului:

– Măria-ta, s-a pripăşit la noi un mut, care cântă la vioară aşa de minunat, că mişcă până şi pietrele şi îmblânzeşte până şi fiarele!

Auzind una ca asta, împăratul porunci să i se aducă numaidecât acel cântăreţ mut. De la întâia atingere de arcuş, împăratul fu cucerit de o aşa cântare măiastră. De aceea îl şi luă la curte şi chemă tot felul de vraci spre a-i tâlcui dacă muţenia lui e din născare şi dacă are leac.

– Cum se poate, măria-ta, un mut din născare să fi învăţat cântări aşa de frumoase şi să le cânte cu aşa măiestrie? spuneau oamenii.

Atunci împăratul a dat sfoară în ţară prin crainici, că aceluia care va vindeca pe mut îi va hărăzi jumătate de împărăţie, altminteri îi va reteza

capul. Au ieşit crainici în toate părţile lumii şi au vestit porunca împăratului. Mulţi vraci şi vrăjitori s-au înfăţişat, dar nici unul nu s-a găsit în stare să vindece pe mut, şi aşa pe rând îşi pierdeau capul.

În vremea asta, mireasa părăsită aştepta în zadar să se întoarcă mirele ei. L-a căutat în toate părţile, dar nicăieri n-a dat de el. Bietei fete îi venea să moară de necaz: a cernit tot palatul cu perdele, s-a îmbrăcat şi ea toată în negru, dar tot nu-şi pierduse nădejdea că-l va găsi vreodată. I-a venit într-o doară gândul să dureze o fântână de marmură cu cinci şanţuri spre ţărmul mării şi să pună în fruntea ei chipul cioplit al băiatului, înfăţişat întocmai aşa cum cânta el din vioară. Aşeză doi păzitori de o parte şi alta, ca să asculte zi şi noapte orice s-ar spune despre iubitul ei.

Într-o zi, către seară, doi oameni de pe o corabie au ieşit să ia apă de la fântână. Pe când unul umplea vasul, celălalt se uita mirat la chipul de marmură al cântăreţului.

– Ia vino şi vezi, frăţioare, zise acesta din urmă, nu seamănă acest chip cu mutul văzut de noi în prăvălia harapului?

– E leit el, răspunse cel dintâi.

Cum vorbeau aşa, paznicii pun într-o clipă mâna pe ei, să-i ducă la stăpâna lor.

– Nu vă temeţi, căci numai o întrebare are să vă facă şi apoi o să vă dea drumul.

Aduşi în faţa fetei, ea numaidecât îi iscodi :

– Oameni buni, unde aţi văzut voi pe acela care seamănă cu chipul de marmură de la fântână?

Dânşii îi mărturisiră tot ce ştiau despre mut, cum a fost chemat la curte şi cum împăratul, care îl iubeşte mult şi doreşte vindecarea lui, a trimis în mai multe rânduri crainici spre a da veşti în toate părţile că aceluia care îl va însănătoşi, îi va dărui jumătate din împărăţie, iar de nu, unde îi stau picioarele, îi va sta capul. Mulţumindu-le pentru ştirile aduse, de bucurie, ea le-a făcut câte un dar şi ei au plecat la corabie.

Fata nu-şi mai pierdu vremea, se dezbrăcă de rochia neagră şi îmbrăcă haine bărbăteşti, puse ochelari la ochi şi o pălărie neagră, îşi luă un toiag, se făcu vraci mare şi călători pe mare până în ţara unde se afla mutul.

Îndată după sosire, vesti printr-un crainic că a venit un nou vraci în stare să vindece un mut din născare. Adusă în faţa împăratului, ea îi zise:

– Măria-ta, eu sunt un mare meşter în vindecarea muţilor. Dacă în patruzeci de zile nu-l voi face sănătos pe mutul măriei-tale, îmi dau capul.

– Nu ţi-e milă de tinereţea ta? întrebă împăratul.

– Îmi cunosc meşteşugul şi nu mă tem, dar cer o învoială: o locuinţă unde să nu intre nimeni, decât eu şi mutul.

– Ia seama bine, că nu pot să te cruţ de pedeapsă, încheie împăratul.

După ce se întâlniră laolaltă, vraciul nostru, rămânând singur numai cu mutul, scoase hainele bărbăteşti şi le îmbrăcă pe cele de mireasă ce şi le adusese cu ea şi începu să se roage de băiat şi să plângă dinaintea lui:

– Nu ţi-e milă de mine, nu sunt eu mireasa ta? Nu sunt eu cea care te-am iubit de când erai un copilandru şi ţi-am făcut atâta bine?

La fiecare întrebare, el rămânea tot mut. Ba se prefăcea că nici măcar n-o cunoaşte, ba făcea tot felul de semne, ca să arate că nu înţelege nimic din vorbele ei.

Aşa trecură treizeci şi nouă de zile şi iată că, nici când se luminase în a patruzecea zi, băiatul

nu voia să deschidă gura şi stătea mut. Fata îl crezu şi zise:

– De ce să mai trăiesc dacă nu am putut să-l vindec?!

Îşi aruncă pe foc rochia de mireasă şi îmbrăcă haine bărbăteşti, îl sărută pe băiat, plânse şi se văită până nu mai putu, gândind că i s-a apropiat ceasul din urmă. Au venit păzitorii de la palat să vadă dacă mutul a vorbit. Domniţa le spuse s-o ia şi s-o ducă la locul de osândă, că nu l-a putut tămădui. Atunci au pus-o în caleaşcă, s-o ducă afară din oraş. Mutul făcu semne deznădăjduite să-l suie şi pe el, dar oamenii, după porunca împăratului, nu putură să-l ia cu dânşii.

Venise lume peste lume să plângă pe tânărul vraci. Când sosi ceasul să-şi ia pedeapsa, veni şi mutul în fuga mare strigând:

– Staţi!

Toată lumea rămase încremenită auzind că mutul a glăsuit. O tăcere de mormânt îi cuprinse pe toţi, aşteptând să vadă ce are de vorbit mutul. Descleştându-şi gura, băiatul zise miresei sale:

– Fiul unui pescar nu se cuvenea să se însoare cu fata unui domn, dar iată că acum un fiu de pescar scapă de la moarte o fată de domn.

Apoi o îmbrăţişă şi amândoi plânseră de mare fericire şi porniră către palat. Aci povestiră împăratului toată viaţa lor, de cum se cunoscură până în ultima clipă. Împăratul se arătă deplin mulţumit şi, binevoitor, le-a dăruit jumătate din ţara lui şi i-a înfiat, că tot n-avea moştenitori. Au chemat şi pe părinţii lor şi au îmbrăcat pe fată într-un nou veşmânt de mireasă şi mai frumos şi au făcut o petrecere din cele mai mari.

Dar nici eu n-am fost acolo, nici voi n-o să mă credeţi.

După cum am auzit-o, aşa v-am povestit-o.

Zâna apelor

A FOST ODATĂ un fecior de împărat, care nu voia în ruptul capului să se însoare. Împărăteasa, mama lui, de teamă că el va încărunţi şi că nu va lăsa în rândul lumii un moştenitor din osul lor, îi aducea mereu prinţese, dar el nici nu ridica ochii la vreuna din ele.

În împărăţia vecină erau trei surori, care de care mai frumoase; împărăteasa se întreba dacă nu cumva fiul ei iubeşte pe vreuna din ele şi nu vrea să-i destăinuie, şi atunci pofti pe cea mai mare să vină la ei, la palat.

Cum veni fata, ea o sărută pe frunte, o luă de mână şi o însoţi până în odaia fiului ei şi-i zise:

– Te-am adus aci, draga mea, voind a mă încredinţa de nu cumva fiul meu te iubeşte. Dacă va fi adevărat, să ştii că te voi face mireasa lui.

Seara, când se întoarse prinţul şi intră în odaie, şezu pe scaun şi începu să citească şi să scrie, fără să se uite împrejur; iar fata aşteptă ce aşteptă, până o fură somnul şi adormi pe canapea.

Dimineaţa, când se duse împărăteasa să-i vadă, o găsi singură.

– De cum a venit prinţul, îi spuse ea, nici nu s-a uitat la mine, ci mereu a scris şi a citit, apoi a ieşit din odaie fără să-mi zică o vorbă.

Împărăteasa îi mulţumi, dăruindu-i un frumos inel şi o rugă să-i trimită pe sora ei mijlocie.

Sosind acasă, fata povesti cele întâmplate; sora cealaltă se găti şi plecă şi ea să-şi încerce norocul. Împărăteasa o primi tot aşa de bine şi după ce o însoţi până în odaia fiului ei, îi zise:

– Dacă prinţul te iubeşte cu adevărat, te voi face mireasa lui.

Pe înserate, prinţul se întoarse acasă, se aşeză pe scaun şi, fără să-i arunce măcar o privire, începu să citească şi să scrie, după obiceiul lui; când termină ce-avea de scris, plecă în grabă. Ca şi sora ei, fata adormi pe canapea.

Dimineaţa, veni împărăteasa să vadă ce au vorbit împreună, dar fata îi spuse că nici măcar n-a vrut să se uite la ea.

Împărăteasa îi dărui şi ei un inel şi o rugă să-i trimită pe sora cea mai mică. Aceasta era cea mai deşteaptă, dar şi cea mai frumoasă dintre ele. Când sosi la palat, împărăteasa o găti cu podoabe de ale ei şi o lăsă să-l aştepte pe prinţ. Dar înainte de a intra în odaia acestuia, fata văzu o colivie cu o pasăre şi o luă cu ea înăuntru.

Prinţul, cum veni, se aşeză la masă şi se puse pe scris şi pe citit, cu ochii aţintiţi în carte.

Dacă văzu şi văzu că prinţul nu se uită la ea, fata începu a cuvânta păsării:

– Bună seara, puică, nu-mi ciripeşti? Măcar tu, colivie, şi tu, sfeşnice, nu-mi vorbiţi?

Atunci prinţul descleştă gura:

– Şandanum, şandanusum!

– Buiurum, şandanum! răspunse ea, dar, de sfială, nu mai scoase o vorbă; iar el, isprăvind cu scrisul, o şterse.

Dimineaţa, când o întrebă împărăteasa de purtarea prinţului, fata îi răspunse:

– Cum a intrat prinţul, mi-a poftit bună seara!

Atunci împărăteasa o rugă să mai rămână o zi. Seara, fata vorbi iar cu pasărea şi cu sfeşnicul, iar prinţul răspunse iar păsării şi sfeşnicului.

Surorile o aşteptară să se întoarcă acasă, dar ea nevenind, ele merseră la palat, unde o găsiră veselă în compania fetelor de la curte şi a împărătesei. Când o întrebară de ce nu vine acasă, ea le dădu de înţeles că nu o lasă împărăteasa să plece de acolo.

– Cum, ţi-a vorbit prinţul?

– Da, am vorbit cu el de mai multe ori.

Şi surorile ei pe dată se învineţiră de ciudă şi se înapoiară acasă. Cum ieşiră din palat, se mângâiară între ele:

– Vezi, soră, nu e adevărat că a vorbit prinţul, dar îi place ei să stea la palat şi ne minte.

– Ştii ce să facem? Să-i aducem mărgăritarul ce-l are de vânzare giuvaergiul, să vedem dacă i-l va cumpăra prinţul.

A doua zi, luând mărgăritarul de la giuvaergiu, se duseră iară la curte şi o întrebară pe sora lor dacă poate să se roage de prinţ să i-l cumpere. Ea le ceru să aştepte răspunsul pe a doua zi. Atunci surorile ei lăsară acolo mărgăritarul şi plecară către casă. Mergând pe drum, vorbeau între ele:

– Să vedem ce are să se facă şi cine are să-i cumpere piatra scumpă.

La venirea prinţului, fata îl întâmpină:

– Şandanum, şandanusum.

Şi el, la fel:

– Buiurum, şandanum.

– Surorile mele mi-au adus acest mărgăritar, să-l cumpăr; pot să-l iau sau nu?

– Şandanum, şandanusum, draga mea pasăre, iată cheile de la dulap, galbenii sunt în sertar, descuie şi ia ce vrei.

Dimineaţa, ea împărtăşi împărătesei că fiul ei i-a dat bani să cumpere ce vrea. Atunci împărăteasa, de bucurie, o îmbrăţişă ca pe copila ei.

Când veniră surorile la curte, ea le întrebă cât costă mărgăritarul, îl plăti şi-l opri la ea. Atunci ele se înveninară şi mai tare, dar tot nu voiră să creadă că prinţul a vorbit cu dânsa.

– Să n-o crezi, soră, spuse una dintre ele, doar ştim noi că e o mincinoasă. Împărăteasa i-a dăruit mărgăritarul.

– Să-i aducem acum o pereche de brăţări, să vedem, o să le cumpere şi pe astea? propuse cealaltă.

În cealaltă zi veniră la sora lor cu o pereche de brăţări de la giuvaergiu; iar dânsa îl rugă pe prinţ să-i cumpere şi brăţările. Când veniră din nou după bani, îi spuseră:

– Tu eşti acum împărăteasa; nu ne chemi la masă, să vorbim şi noi cu cumnatul nostru?

Ea le răspunse:

– Să-i vorbesc deseară şi, dacă el va încuviinţa, o voi face cu plăcere.

Apoi se închise în cămara ei şi se puse pe plâns: „Ce să mă fac acum? Surorile mele caută numaidecât să-mi facă rău şi nu ştiu cum să scap de ele".

Seara, când prinţul se întoarse acasă şi începu să scrie ca de obicei, ea începu a plânge şi a se văicări, de nu mai putea să se ţină pe picioare.

– Şandanum, şandanusum, zise ea.

– Buiurum, şandanum, ce ai, pasărea mea, sfeşnicul meu, de plângi? o întrebă prinţul.

– Surorile mele doresc să le chem la o cină, iar eu nu pot să le fac pe voie; de aceea mi-am pierdut firea.

El însă o domoli, grăind:

– Dragă pasăre, dragul meu sfeşnic, bucătarii sunt jos, gâşte, raţe, găini câte vrei, pune să le taie şi ospătează-le pe surorile tale.

Şi ea se duse la împărătească şi-i spuse:

– Prinţul s-a învoit să le primesc pe surorile mele şi mi-a zis să dau poruncă bucătarilor ca să întindă o masă, cum ştiu ei mai bine. Măria-ta ce crede că pot să fac?

– Dacă prinţul ţi-a spus, aşa să faci; cheamă deci oamenii şi pune tu singură la cale.

Fata chemă pe vânători şi-i trimise după vânat, apoi pe bucătari şi le dete zor să taie gâşte, raţe şi găini şi să le pregătească ospăţul. Tânăra fată era aşa de bună şi drăguţă, încât toţi cei din palat o iubeau şi-i făceau pe plac. La urmă, fata chemă pe rândaş şi-i spuse şi lui despre această cină, dar îi mărturisi că prinţul nu va fi de faţă şi-l învăţă ca îndată ce se vor aşeza şi-l vor aştepta pe prinţ, ca să înceapă ospăţul, el să scoată murgul din grajd pe uşa din dos, să-l aducă în curtea pietruită şi să-i dea drumul să tropăie tare, încât

tropotul să se audă până înăuntru în casă, apoi să trimită la dânsa un argat, care să-i spună: „Vino, domniţă afară, că prinţul vrea să-ţi spună ceva".

Aşa şi făcură. Sosi şi ziua când surorile trebuiau să ia parte la masă. Împărăteasa era bucuroasă că după atâta amar de vreme va prânzi cu fiul ei, dar surorile zâmbeau neîncrezătoare, bănuind că toate erau nişte prefăcătorii. Fata se ducea din când în când spre fereastră şi se făcea că vrea să vadă pricina întârzierii dragului ei. Când deodată se auziră tropote de cal, ce aleargă în curte. Cele două fete se îngălbeniră de spaimă, numai cea mezină se îmbujoră. Numaidecât se arătă un argat şi zise:

– Poftim jos, domniţă, te cheamă prinţul.

Degrabă ea ieşi afară, unde se trase într-un loc dosnic şi începu a plânge. Cum mergea încoace şi încolo, neştiind încotro s-o ia, călcă pe o lespede de marmură, care îndată se clinti din loc. Ridică lespedea şi văzu o scară. Coborând pe scara aceea, ajunse pe un şes foarte întins şi mlăştinos. Acolo începu să se plimbe în stânga şi în dreapta, până dete de un loc plin de mărăcini şi spini, unde găsi pe prinţ dormind şi alături de dânsul o zână şi un copilaş. Fata îşi dădu imediat seama că descoperise taina prinţului.

Atunci se repezi fără zăbavă înapoi la palat şi-i spuse împărătesei că prinţul nu poate veni la masă, dar c-a rugat-o să-i ducă două marame de mătase, una trandafirie şi alta albă, un pieptene de argint şi o plăpumioară de mătase pentru un copilaş, deoarece născuse femeia unui om credincios al său şi vrea să i le dea în dar. Împărăteasa porunci să i se dea tot ce dorise. Fata luă lucrurile şi o încredinţă că, îndată ce va pune darurile în mâna prinţului, va veni fuga înapoi la masă.

Coborî pe scara cea tăinuită, de sub piatra mişcătoare, şi încet-încet se apropie de zână, îi netezi părul încâlcit de spini şi o înveli cu marama cea albă, aşternu plapuma de mătase, ridică pe copil şi-l puse deasupra, după ce mai întâi îi netezi şi lui părul încâlcit de spini, şi-l acoperi cu marama cea trandafirie.

Apoi se sui iară la palat şi se aşeză la masă, spre a se opsăta cu surorile şi cu împărăteasa. Zâna apelor, căci ea era, trezindu-se, se văzu pe sine şi pe pruncul de-alături îngrijiţi şi cu maramele cele frumoase; uimită, se întoarse şi zise către prinţ:

– Cine a fost fiinţa care a avut grija şi bunătatea asta pentru noi?

El s-a jurat că nu a văzut nici o femeie:

– Tu ştii bine că mi-ai luat lumina ochilor şi nu pot vedea o altă femeie afară de tine.

Şi îi povesti cum în fiecare seară aude o femeie stând de vorbă cu pasărea şi cu sfeşnicul, dar că n-a putut-o zări cu ochii lui.

Zâna apelor îi dete un talisman şi îi grăi:

– Îţi dau acest talisman ca să-ţi redea lumina ochilor, dar te rog să-mi juri că nu iei de soţie altă femeie, decât pe aceea care ne-a îngrijit pe mine şi pe copil.

Şi deodată, cum bătu ea din palme, se stârni un mare vârtej de ape şi un vânt ca acela care luase pe prinţ, într-o zi când era la vânătoare, şi ridică şi pe copilaş şi spinii şi se făcură nevăzuţi cu zână cu tot.

Atunci se auzi un glas prin vârtej, zicând:

– Rămâi cu bine! Tu n-ai să mă mai vezi, nici pe mine, nici pe copilaşul meu!

Era pe la amurg, şi prinţul, suindu-se în odaia sa, găsi pe tânăra fată cufundată în jale. El o îmbrăţişă cu drag şi o mângâie zicând:

– Să încetăm de acum cu mâhnirea şi nici tu să nu destăinui cuiva ce ai văzut, nici eu ce ştiu. Să uităm şi să ne gândim la viitor. Eu sunt

fericit că m-ai scăpat de vraja zânei. Hai să mergem la mama, să-i sărutăm mâna şi de mâine să ne pregătim de cununie.

Se duseră la împărătească, îi sărutară mâna şi-i cerură binecuvântarea. În ziua următoare au început să cânte lăutele şi se făcu o nuntă împărătească, la care se bucură toată lumea, afară de surorile cele haine, care plesneau de necaz că sora lor îl făcuse pe prinţ s-o iubească. Şi aşa, prin bunătatea şi dragostea ei, mezina cea înţeleaptă l-a salvat pe prinţ de blestem şi au trăit mulţi ani, fericiţi.

Lacul vrăjit

A FOST ODATĂ un împărat care avea trei fii. Când au crescut băieţii şi s-au făcut mari, venindu-le vremea de însurătoare, bătrânul împărat a adus trei arcuri şi trei săgeţi, a dat fiecărui fiu câte unul, zicându-le să se suie pe acoperişul înalt al palatului şi să tragă cât mai

departe şi în orice loc s-ar opri săgeata, de acolo să-şi ia nevasta.

După ce se urcă pe acoperişul palatului, ochi cel mai mare dintre fraţi, iar săgeata lui nimeri în curtea unui palat măreţ. Acolo găsi o fată ne-închipuit de frumoasă, pe care şi-o alese de soţie. Se sui şi fratele mijlociu şi ţinti, iar săgeata lui căzu peste un conac mare. Şi aci era o fată de toată frumuseţea, pe care prinţul al doilea şi-o alese de soţie. I-a venit rândul fratelui mic, el însă nu se grăbea. Dar împăratul, înainte de a le da arcurile şi săgeţile, le făcuse trei palate deosebite de al său, şi le zisese:

– Dragii mei copii, să vă însuraţi şi să vă aşezaţi în palatele voastre cu nevestele şi, după moartea mea, cel care va moşteni tronul să treacă în locul meu.

Fraţii mai mari s-au mulţumit şi au ascultat sfatul părintesc, cel mic a rămas flăcău; el tărăgăna azi-mâine să tragă săgeata şi vremea trecea şi-l găsea tot nepăsător.

Într-o zi, când toată familia era strânsă la masă, împăratul grăi fiului său cel mai mic:

– Fătul meu, dacă vrei să te binecuvântez şi să mor mulţumit, îndeplineşte-ţi datoria ca şi fraţii tăi.

Prinţul cel mic îi răspunse:

– Tată, nu vreau să stric voia ta. Mâine voi vedea şi eu care mi-e ursita.

Şi a doua zi, urcându-se pe acoperişul palatului, trase din arc şi urmări din zbor săgeata până la cădere. Se dete jos şi alergă spre locul unde a căzut, căută pe ici, pe colo, nu zări nici un castel şi nici o colibă, ci un lac mare, în care o broască înota cu săgeata în gură. Aruncându-se în apă, prinse broasca şi o aduse acasă. După ce-i dete drumul în odaie, îl cuprinse o jale nespusă neştiind ce să spună tatălui său. Alungă toţi slujitorii din palat, ca să nu afle lumea şi mai ales cumnatele sale, şi să-l batjocorească. Nu mai voia să fie împreună cu ceilalţi şi-şi mistuia amarul cu vânătoarea.

Într-o zi aduse bun vânat şi-l anină într-un colţ, după uşă. Apoi gândi în sine să se ducă la tatăl său, spre a i se destăinui, dar cu rugămintea să nu prindă de veste fraţii, fiindcă aşa i-a fost partea lui. Se duse deci şi îi povesti tot ce s-a petrecut cu săgeata aruncată de el. Taică-său se îndureră foarte de această nenorocire a fiului mic, mai ales că tocmai pe el îl avea mai drag. Îi zise aşadar:

– Ei, fătul meu, aşa a fost să fie, să rămâi burlac.

Pe când sta de vorbă cu tatăl său, broasca rânduia prin casă. Ieşind din ţeastă, îndată se prefăcuse într-o domniţă frumoasă, îmbrăcată în rochie albă de mătase şi cu mâneci suflecate; se apropie apoi de fereastră, bătu din palme şi o broscuţă sui scările, se desprinse şi ea din ţeastă şi, preschimbându-se într-o tânără fată, se apucă de lucru: aprinse focul, găti vânatul, jumuli păsările, le înfrigări, ajutată de prinţesă, care puse masa şi aşeză mâncările. Cum isprăvi treaba, broscuţa intră în ţeastă şi o tuli; broasca mare intră şi ea în ţeastă şi se ghemui într-un colţ.

Când veni prinţul, ce să vadă? Toate rânduite şi la locul lor, masa pusă, bucatele gustoase. „Oare cine să-mi fi făcut toate astea?" se întrebă el. Se uită de jur-împrejur, dar nu văzu pe nimeni. Se aşeză la masă, mâncă cu poftă, apoi ridică broasca pe masă, punându-i dinainte o farfurie cu mâncare şi plecă.

Când se întoarse acasă, găsi toate la locul lor, farfuriile şi toate vasele spălate, fără să vadă picior de om. Atunci gândi în sine: „Aci e o mare taină; mâine mă voi duce la vânătoare şi voi aduce vânat, îl voi anina după uşă şi mă voi ascunde".

Zis şi făcut. Sculându-se cu noaptea în cap, porni la vânătoare. Vânând ceva păsări, veni cu ele acasă, le spânzură după uşă şi, înveşmântat cu alte haine, coborî scările, încuie poarta şi apoi intră iarăşi în palat pe o portiţă a grădinii. Broasca, de cum auzi închizându-se poarta, ieşi din ţeastă şi se făcu o domniţă frumoasă:

Că soarele în loc se oprea
Şi luceafărul mai mult lucea!

Cum o văzu prinţul, din ascunzătoare, rămase fermecat de frumuseţea ei. Şi, ca şi în ziua de mai înainte, veni o broscuţă care se preschimbă şi ea într-o tânără fată. Prinţul le văzu pe amândouă trebăluind prin casă. Când fură gata, se închise fiecare în ţeasta ei.

Prinţul se întoarse tiptil şi intră iar în palat, urcându-se spre iatacul său. În sufragerie găsi masa întinsă. Se aşeză şi ospătă bine, apoi, plimbându-se de-a lungul prin odaie, se apropie de broasca din colţ, o netezi şi-i zise:

– Tu eşti şi rămâi a mea, fie ce o fi, eu nu mă mai însor. Tu ai prins săgeata. Eu nu mai vreau să ştiu de nici o altă soţie. Încalte de mi-ai vorbi,

mi-aş petrece vremea bucuros, şi îndeosebi, dacă mi-ai spune cine se furişează pe aici şi-mi găteşte aceste bunătăţi.

Broasca numai pironea ochii asupra lui, însă nu glăsuia nimic.

Nu se ştie cum, dar în cele din urmă se zvoni că săgeata micului prinţ căzuse într-un lac şi că dăduse de o broască, pe care o ţinea acasă.

Într-una din zile, cumnatele i-au zis:

– N-o aduci la noi şi pe soţia ta s-o vedem?

Şi el, podidindu-l lacrimile, plecă de-acolo cu inima frântă. Când ajunse acasă, găsi masa gata. De astă dată mâncă fără chef şi, întristat, plecă la culcare.

A doua zi se ascunse iar şi tocmai când broasca vru să bată din palme ca să-i vină în ajutor broscuţa-slujnică, el se repezi, luă ţeasta şi o azvârli în foc. Broasca alergă şi ţipă tare:

– Mă arde, mă arde!

Numaidecât prinţul înşfăcă ţeasta de pe jăratec şi o lepădă într-un vas de aur plin cu apă. Apoi căzu la picioarele ei şi o rugă să nu se mai închidă în ţeastă.

– Nu vezi cât sufăr? Nu pot să-mi scot faţa în lume, să văd cum fraţii mei îşi bat joc de mine,

când tu eşti de o sută de ori mai frumoasă decât nevestele lor.

Atunci ea îşi deschise inima şi-i vorbi:

– Sunt de neam împărătesc şi trăiam odată bine cu părinţii mei, dar am fost blestemaţi de un vrăjitor ca împărăţia noastră să se scufunde în adâncuri de ape, iar noi să fim bătuţi de soartă. O zână bună m-a încredinţat însă că dacă voi găsi un suflet bun, care mă va iubi şi nu va blestema ceasul când mă va întâlni, mă voi face din nou cum am fost. Am rămas totuşi broască, numai ca să te pun la încercare. Acum când te cunosc şi nu mă îndoiesc de tine, doresc să-ţi aduc fericire şi ţie şi celor din jurul tău.

Auzind povestea asta, băiatul nu mai putea de atâta noroc ce dăduse peste dânsul. Domniţa îl îndemnă să arunce ţeasta într-o fântână, că numai aşa va rămâne cum este, pe totdeauna. După ce se duse şi lepădă ţeasta în fântână, la întoarcere grăi:

– Să rămânem în palatul meu şi să nu destăinuim nimănui nimic.

Într-o zi, când se prăznuia ziua de naştere a împăratului-tată, fratele cel mare vru să cheme familia lor toată la masă. Rând pe rând, veniră cu

toţii şi, când şedeau de vorbă împreună, ei începură a-l lua în batjocură pe frăţiorul lor. Râdeau şi întrebau:

– De ce nu-ţi aduci şi tu nevasta, s-o vedem şi noi şi să petrecem împreună?

Supărat şi scos din fire, se întoarse acasă. Nevasta îl simţi că e întristat şi-l întrebă ce are.

– Ce să am? Fratele mai mare vrea să dea o masă de ziua tatălui meu, şi toţi şi-au bătut joc de mine, întrebându-mă de ce nu o aduc şi pe nevasta mea, la masă.

– Bine, dacă este vorba aşa, şi tu vrei, mergem. Dar du-te mai întâi la lacul de unde m-ai luat şi strigă de trei ori: „Cairara". Şi îndată ce ai să auzi: „Pichichi", să răspunzi: „M-a trimis fiica voastră, *Ghioace,* să-mi daţi o vergea de aur şi una de argint, precum şi un ou de lebădă şi două de raţă!" Tu să le iei şi să vii înapoi.

El ascultă orbeşte de vorba ei şi făcu întocmai, aducând vergelele şi ouăle. A doua zi, când avea loc ospăţul, domniţa lovi o dată pământul cu vergeaua de aur şi răsări, cât ai clipi, trei roabe; lovi a doua oară şi ieşi o alta, care purta o mulţime de haine şi rochii şi tot felul de podoabe de diamante şi de aur.

Se îmbrăcară amândoi numai cu haine cusute în fir de aur şi mătase şi se împodobiră cu scumpeturi. Când fură gata de plecare, ea mai lovi o dată pământul cu vergeaua de aur şi răsări o caleaşcă de aur, trasă de patru cai bălani, care aşteptau în curte, izbind din copită de scăpărau scântei.

În vremea asta, cumnatele se plimbau încoace şi încolo prin palat, râzând şi chicotind:

– Oare când o să vină broasca?

Şi cum hohoteau de râs, văzură deodată un rădvan strălucitor, cu slujitori numai în fireturi, tras de patru cai bălani, care se opri la poarta lor. Ele se uitară mirate şi-şi frecară ochii spre a se dumeri cine coboară şi văzură cum slujitorii iau de mână o domniţă frumoasă şi o ajută să se dea jos. Se priviră una pe alta încremenite; apoi văzură cum coboară şi prinţul şi cum bărbaţii lor primesc şi însoţesc frumuseţea asta de domniţă pe scara palatului şi cum ea merge la socrul ei, iar socrul o îmbrăţişează cu lacrimi de bucurie.

Ea îi dărui un ou de lebădă, apoi salută pe cumnaţi şi le dădu şi lor câte un ou de raţă.

Cumnatele începură să râdă:

– Ce mai daruri, nişte ouă!

Domniţa, cu zâmbetul pe buze, rugă atunci pe socrul ei să spargă oul pe care i-l dăruise. Împăratul făcu întocmai. Şi ce să vadă? O coroană de diamante, care strălucea împrăştiind lumini de flăcări. Ea o luă şi cu mâna ei o puse pe capul împăratului. Cumnaţii, atunci, sparseră şi ei ouăle primite în dar şi găsiră în ele nişte ceasornice de diamante şi cu lanţuri de aur.

Cine poate povesti veselia ce a urmat?

A fost o sărbătoare cum nu s-a mai pomenit. În aceeaşi zi se făcu şi nunta şi după aceea au adus zestrea Ghioacei cu toate comorile îngropate din lacul fermecat şi au ţinut-o într-un mare chef şi petrecere de s-a dus vestea până departe, în toate colţurile împărăţiei.

Marama pictată cu păsări

A FOST ODATĂ un împărat, care avea trei fete frumoase ca rupte din soare. Într-una din zile trebuind să plece la război şi gândindu-se la

soarta fetelor sale, ce aveau să rămână singure acasă, le chemă la sine şi le împărtăşi această îngrijorare.

– Să n-ai nici o grijă, tată. Du-te cu bine şi să te întorci sănătos! îl liniştiră ele.

– Eu mă duc, e datoria mea şi nu pot face altfel. Tăria voastră mă înduioşează mult şi vreau să vă aduc în schimb un dar ce vi se cuvine.

– Vreau să-mi aduci două brăţări de aur cu diamante, zise cea mare.

Cea mijlocie îi ceru:

– Vreau să-mi aduci o salbă de mărgăritare.

Şi o întrebă pe cea mai mică:

– Tu ce vrei să-ţi aduc?

Fata-i răspunse:

– Eu te rog, dragă tată, să mă laşi să mă gândesc şi mâine să-ţi dau răspunsul.

Şi mezina, cum intră în odaie, chemă pe doică şi-i ceru sfatul:

– Tatăl meu vrea să plece cu oastea departe; ce dar crezi tu că trebui să-i cer să-mi aducă la întoarcere?

Doica o sfătui:

– Să-i spui, domniţă, să-ţi aducă o maramă pictată cu păsări. Dar de o fi cumva să uite dorinţa

ta, să-i spui că asta îi va fi o piază-rea: corabia nu-i va merge nici înainte, nici înapoi.

A doua zi, domniţa se duse la tatăl ei şi îi grăi:

– Iată, dragă tată, dorinţa îmi este să capăt o maramă pictată cu păsări, numai să nu uiţi să mi-o aduci, că va fi spre rău: corabia ta nu va merge nici înainte, nici înapoi.

Împăratul îşi luă rămas-bun de la fetele sale şi plecă. Marea bucurie a fost că el i-a învins pe vrăjmaşi în război şi se grăbi astfel să cumpere cadourile promise fetelor şi să se întoarcă acasă. Cumpără pentru cea mai mare o pereche de brăţări cu diamante, pentru cea mijlocie, o salbă cu mărgăritare, după cum ceruse, iar pentru cea mezină o floare de diamante. Apoi se sui în corabie să plece acasă, dar corabia nu se urnea din loc, nici înainte, nici înapoi. Vai, cum se străduiau corăbierii să întindă pânzele pe o parte, apoi să le tragă din răsputeri pe cealaltă! Corabia nu se urnea defel.

Un negustor, care se afla pe corabie, întrebă pe împărat:

– Să trăieşti, măria-ta! Nu cumva te-au rugat de acasă pentru un dar şi ai uitat?

– Nu-mi aduc aminte de aşa ceva, răspunse împăratul.

– Gândeşte-te mai bine, nu cumva ţi-au cerut fetele tale ceva şi ai uitat să cumperi?

– Da, acum îmi aduc aminte. Fiica mea mezină mi-a cerut să-i aduc o maramă pictată cu păsări şi, dacă n-o să fac asta, corabia mea nu va merge nici înainte, nici înapoi.

– Dacă vrei, măria-ta, mă duc eu s-o cumpăr.

Împăratul îi dete încuviinţarea, iar el ieşi în oraş, cumpără marama şi, venind cu ea înapoi, corabia începu îndată să alunece pe apă, uşoară ca o pasăre în zbor.

Când tatăl sosi acasă, fata cea mare primi brăţările cu diamante, cea mijlocie salba de mărgăritare, apoi mezina veni şi ea de sărută mâna împăratului şi căpătă şi ea floarea de diamante şi marama pictată cu păsări. Bucuroasă, mulţumi părintelui său. Apoi, chemând pe doică în odaie, fata o întrebă:

– Tata mi-a adus marama cerută, ce să fac cu ea?

În odaia domniţei era un luminator. Doica se sui cu o scară până sus şi deschise geamurile luminatorului, iar în locul lor lipi perdele

de catifea stacojie, după care aşează un vas de aur plin cu apă de trandafiri. Apoi zise domniţei:

– De câte ori ai să moi marama în vasul cu apă de trandafiri, are să vină un prinţ frumos în chip de vultur, care domneşte peste zburătoare şi târâtoare. El îşi va scutura penele în vasul cu apă de trandafiri şi se va preschimba într-un prinţ frumos, de care să nu te temi deloc, căci îl vei lua de mire.

După ce doica plecă, domniţa se gătì şi-şi puse în cap floarea de diamante; luă marama, o înmuie în vas şi o întinse. Îndată se auzi un fâlfâit de aripi şi se văzu de după perdeaua de catifea roşie un vultur de aur care îşi scutură penele în vas şi se făcu un prinţ uimitor de mândru şi frumos. El o încercă pe prinţesă:

– Pentru ce m-ai chemat?

– Cineva m-a sfătuit să întind marama aceasta pictată cu păsări, răspunse domniţa, arătându-i-o.

Atunci el îi vorbi prietenos:

– Eu sunt împăratul tuturor zburătoarelor şi târâtoarelor; dacă mă iubeşti, doresc să fii soţia mea. Te învoieşti?

Cu sfială se împotrivi domniţa:

– Aş vrea din toată inima, dar, fiindcă mai am două surori mai mari, trebuie să aştept ca ele să se mărite întâi şi apoi să vie rândul meu.

De la acea întâlnire, domniţa muia zilnic marama în apa de trandafiri şi o întindea şi împăratul păsărilor venea s-o vadă. Aşa de mult se iubeau, că nu puteau trăi unul fără altul. Domniţa uitase că mai avea surori, iar acestea, văzând că ea nu se mai arăta, stăteau nedumerite, neştiind ce se întâmplă în odaia ei.

– Oare ce s-a făcut surioara noastră, de n-o mai vedem de când tata i-a adus marama cu păsări? întrebă cea mijlocie.

– Eu, spuse cea mai mare, sunt înciudată; mă voi duce să iscodesc.

– Vin şi eu, zise cea mijlocie, ca s-o ţin de vorbă, s-o descos, iar tu să cauţi prin odaia ei, să aflăm ce se petrece, de n-o mai vedem.

Şi ducându-se la ea, sora mijlocie începu să-i vorbească, iar cea mare se prefăcea că se uită în oglindă şi tot privind în dreapta şi în stânga, nu vedea nimic; dar cum îşi ridică ochii în sus, zări catifeaua roşie şi vasul de aur şi pricepu că umblă cineva pe acolo. Amândouă începură a se plânge că nu mai sunt iubite de

surioara lor, fiindcă nu mai vine pe la ele. Însă ea le zise:

– Să mă iertaţi, că am grijă de lucrul meu, dar altă dată am să vin pe la voi.

– Noi te poftim să iei parte la plimbarea noastră de după-amiază, stărui sora mijlocie.

– Dacă vii cu noi, o să petrecem bine, adaose cealaltă.

– Fie, am să vin cu voi la plimbare, răspunse mezina în cele din urmă.

Cele două surori mai mari se ridicară îndată şi plecară.

După ce sora cea mare împărtăşi celeilalte că descoperise perdelele de catifea roşie, în locul luminatorului, amândouă voiră să afle ce taină ascunde. Se vorbiră ca, odată ieşite din oraş la plimbarea de după-amiază, una din ele să se prefacă atunci că a uitat cheile de la dulap şi, întorcându-se la palat, să intre în odaia surorii mici şi să puie geamul la luminator.

Hotărând astfel, au trimis ştire mezinei că sunt gata de plecare. Cum ieşiră afară din oraş, sora mijlocie zise:

– Vai, ce-am păţit! Am uitat cheile de la dulapul tatei şi nu ştiu ce să mă fac, poate are

nevoie de unele lucruri. Aşteptaţi-mă aici, că mă duc până acasă şi mă întorc numaidecât.

Şi, încălecând un cal ager, se întoarse grabnic la palat. Fugi drept spre odaia cu luminator, îi puse geamul şi scoase catifeaua. Apoi luă drumul înapoi. Toate trei se plimbară ce se plimbară, se opriră apoi într-un loc unde luară o gustare, şi cântară şi petrecură cu multă veselie. Când se înapoiară, se duse fiecare în dormitorul ei.

Cum ajunse în odaie, domniţa cea mai tânără udă marama şi o întinse ca de obicei spre a veni vulturul. Sosind, el se repezi să intre, dar nu putu şi se dădu înapoi, apoi iar se repezi şi iar se dădu înapoi, iar a treia oară zbură de unde venise. Fata, care îl aştepta cu inima tremurândă, nu ştia ce s-a întâmplat. Puse scara, se urcă la luminator şi ce să vadă? Vasul plin cu sânge, iar la geam lipsea catifeaua. Numaidecât pricepu totul.

– Ah! Asta nu poate fi decât isprava surorilor mele!

Chemă doica şi, arătându-i nenorocirea întâmplată, adăugă:

– Vai, doică, ce-am păţit! Surorile mele l-au însângerat pe sărmanul prinţ.

Înţeleapta doică o sfătui să se ducă în căutarea lui. Îi găsi nişte haine de călugăriţă, în cap îi puse o broboadă, ca să nu pară tânără, mijlocul i-l legă cu o cingătoare înnodată, îi dete şi un toiag şi, astfel îmbrăcată, o porni la drum, spre împărăţia păsărilor.

Şi merse şi merse până obosi. Mâhnită şi îngrijorată, se rezemă de un butuc uscat. Şi cum sta acolo, iată că văzu apropiindu-se un şarpe berc, care îndată se pitulă în acel copac, unde îşi avea cuibul.

– Unde ai fost, mamă, de era să murim de foame azi? întrebară puişorii.

– Am fost, dragii mei, prin beciurile palatului şi am auzit strigătele şi vaietele dinăuntru, căci împăratul nostru a iubit o vicleană de prinţesă străină şi ea l-a schilodit.

– Ah, mamă, de ar şti împăratul, zise un pui de şarpe, ar omorî pe unul din noi şi i-ar lua seul, cu care, dacă s-ar unge în baie, s-ar face şarpe.

– Taci, copile, să nu te audă cineva, să te omoare, îl sfătui şerpoaica. Şedeţi cuminţi, că mă duc iar prin beciuri să văd ce se mai petrece la palat.

Cum plecă şerpoaica de acolo, călugăriţa omorî cu toiagul ei un pui de şarpe şi, luându-i seul, plecă mai departe. Şi merse cât mai merse, până dete de o porumbiţă, care se lăsă iute din zbor şi se prelinse într-o scorbură.

– Unde ai fost, mamă, strigară puişorii, că murim de foame!

– Iată, am fost la fereastra de la palatul împăratului nostru şi, auzind strigătele şi vaietele de acolo, mi s-a rupt inima, că domnul nostru trage să moară; iubea pe o haină de prinţesă străină, fără să fie iubit de dânsa.

– Ah, mamă, dacă s-ar pricepe împăratul să omoare pe unul din noi şi să se ungă cu seul în baie, s-ar face pasăre şi ar zbura din nou.

– Taci, prostule, intră înăuntru şi taci, să nu te audă cineva şi să te omoare, zise porumbiţa şi îşi luă din nou zborul.

Îndată călugăriţa omorî un porumbel, îi luă seul şi plecă mai departe.

Cum mergea aşa pe drum, văzu un vultur venind de departe şi strecurându-se în rămurişul des al unui copac stufos.

– Unde ai fost, mamă, de ne-ai lăsat să murim de foame? întrebă unul din pui.

– Ei, dragii mei, răbdaţi şi voi puţin de foame, când împăratul nostru stă să moară!

– Ce are împăratul nostru? întrebară miraţi vulturaşii.

– Iată, el iubea nespus o prinţesă rea, care l-a schilodit.

– Ah, mamă dragă, dacă ar şti împăratul să omoare pe unul din noi, să-i ia seul şi să se ungă în baie cu el, s-ar face vultur şi ar zbura.

– Taci, fiule, să nu te audă cineva şi să te omoare, zise maică-sa şi plecă iute să vadă ce face împăratul.

Cum s-a depărtat vulturul, călugăriţa omorî un vulturaş cu toiagul ei şi, luându-i seul, porni pe drum, apucând-o spre palatul unde zăcea împăratul păsărilor.

Cum se apropie de oraş, începu să strige:

– Leacuri pentru răni şi orice altă durere!

La palat plângeau toţi, căci pierduseră nădejdea de a-l mai vedea sănătos şi zdravăn. O slujnică auzi pe călugăriţă şi-i spuse mamei împăratului, care puse de o chemă, deşi se îndoia că-l va putea scăpa de la moarte.

– De unde ştii, măria-ta, câteodată capătă cineva sănătatea de unde nu se aşteaptă, zise

slujitoarea, şi chemă pe călugăriţă, care imediat urcă în palat.

Cum văzu pe împărat că zace în pat pierit şi slăbit cu totul, domniţa era cât pe-aci să leşine, dar îşi ţinu firea şi întrebă:

– Ce au spus vracii despre împărat?

– Au spus că nu o mai duce mult, că nu scapă de la moarte.

– Lăsaţi-l în seama mea. Cred că îl voi putea însănătoşi.

– După ce atâţia vraci mari n-au reuşit să facă nimic, ţi-l lăsăm ţie, să faci cum ştii mai bine şi cum te va ajuta mintea.

Ea puse de-i făcu o scaldă bună şi, după ce-l spălă cu săpun moale, luă seul de şarpe în mâini şi-l unse pe trup, îl înveli într-un cerşaf de in alb, îl culcă şi-l păzi peste noapte. După această baie bună, cum el nu închisese ochii de multe zile, dormi adânc. A doua zi, dimineaţa, văzu cu mirare pe mamă-sa şi pe călugăriţă lângă patul lui.

– Cum te simţi, fiule? întrebă mama sa.

– Bine, mamă, sunt un şarpe berc şi am poftă să umblu.

De bucurie, împărăteasa-mamă făgădui răsplată bună călugăriţei dacă va vindeca pe fiul

ei. Ea pregăti o nouă baie şi, după ce îl spălă cu săpunuri aromate şi îl unse cu seul porumbelului, îl înveli în cearşaf de in şi îl aşeză în pat. Odihnindu-se bine noaptea toată, a doua zi, dimineaţa, mamă-sa îl întrebă:

– Cum te simţi, fiule?

– Ca un porumbel, mamă, îmi vine să zbor.

După ce îl hrăni din belşug, călugăriţa pregăti iar o baie şi-l spălă bine, îl unse cu seu de vulturaş; din nou îl înfăşurră în cearşaf de in alb şi-l aşeză în aşternut, unde dormi toată noaptea.

Dimineaţa, când mamă-sa îl întrebă iar de sănătate, el răspunse:

– Sunt un vultur şi aş dori să zbor.

Apoi întorcându-se spre binefăcătoarea lui, zise:

– Tu ai fost mântuitoarea mea şi m-ai tămăduit, ce răsplată doreşti?

– Eu nu cer nimic; am primit de la mama mea binecuvântarea şi darul să vindec pe bolnavi, fără să cer răsplată. Numai o dorinţă aş vrea să mi-o împlineşti: de vei avea un duşman şi ţi-ar zice: „În numele celei ce te-a vindecat şi pentru cămaşa ta însângerată, să mă cruţi", tu să-l ierţi şi să nu-i faci vreun rău.

Împăratul rămase o clipă la îndoială, gândindu-se la domniţa ce socotea că-l nenorocise; apoi luându-şi seama că ea nu va putea cunoaşte jurământul lui, jură călugăriţei că îi va împlini dorinţa. Însă ea îi mai ceru, drept amintire, inelul lui şi cămaşa însângerată. Iar mama-împărătească, văzând frumoasa purtare a ei, o îmbrăţişă, mulţumindu-i din inimă pentru binele făcut şi o umplu cu daruri.

După lungul şi obositorul drum de peste munţi şi văi, înapoindu-se acasă, domniţa noastră scoase ochiul geamului de la luminator, puse altă catifea şi turnă apă de trandafiri în vasul de aur. Se îmbrăcă frumos şi îşi puse inelul împăratului în deget şi, luând marama pictată cu păsări, o înmuie şi o întinse.

Vulturul sosi valvârtej, ţinând o sabie în gheare şi, scuturându-şi penele în vas, se făcu iarăşi om şi zise:

– Încă nu te-ai mulţumit şi m-ai chemat să mă omori de-a binelea?

Şi cum ridică sabia asupra ei, domniţa strigă:

– În numele celei ce te-a vindecat şi pentru cămaşa cea însângerată, să mă cruţi!

Prinţul se înfurie:

– Nemernică trebuie să mai fii, de-ai aflat chiar şi jurământul meu!

Atunci, arătându-i inelul, domniţa îi mărturisi că ea fusese călugăriţa care-l vindecase şi-i povesti cum surorile ei au fost cele care au vrut să-i facă de petrecanie, cu asta dovedind că nu avea nici o vină în păţania lui.

Împăratul păsărilor , auzind acestea, nu mai stătu nici o clipă pe gânduri.

El merse numaidecât la tatăl ei, de-i ceru mâna; acesta se bucură de norocul mare al fetei sale, de a fi împărătească peste toate zburătoarele de pe faţa pământului.

Făcură apoi o nuntă împărătească, de merse vestea peste hotare. Căci mirele, prefăcându-se într-un vultur auriu, o prinse pe mireasă şi o duse la palatul lui aerian, unde o ţinură tot în petreceri cu muzică de tot felul.

Şi au trăit de atunci într-o fericire deplină până la sfârşitul vieţii lor.

Împăratul Somnu

A FOST ODATĂ un împărat şi o împărătească, care aveau un fiu tare blând şi bun, cu numele de Somnu. Acest prinţ, deşi se făcuse mare şi de însurat, nu voia în ruptul capului să-şi ia nevastă şi să aibă şi el copii. Sărmanii părinţi se amărau că nu puteau să-l vadă şi pe el în rândul oamenilor şi bănuiau că avea o dragoste ascunsă. Au orânduit doi oameni spre a-l pândi în toate plimbările lui.

Nu departe de palat, într-o căscioară, locuia o fată nespus de frumoasă, dar săracă şi orfană. Şezând la lucru până seara târziu, ea cânta, ca să nu o apuce somnul şi să nu adoarmă:

Somnule, bine-ai venit,
Şezi pe scaun liniştit,
Până-oi toarce un fuior
Şi-oi cânta un cânt de dor,
Şi trei fuse oi depăna,
Cu poveşti te-oi fermeca
Şi pe urmă om visa,
Dulce ne-om îmbrăţişa!

Astfel cânta fata pentru sine în fiecare noapte, ca să-şi alunge somnul şi urâtul.

Într-una din seri, trecând pe la uşa căsuţei, păzitorii puşi de împărătească spre a urmări pe fiul ei, auzind pe fată cântând „Somnule, bine ai venit", se duseră la împărătească şi-i ziseră:

– Să trăieşti, măria-ta! În apropiere de palat locuieşte o fată frumoasă şi cumsecade. Nu l-am văzut pe prinţ în casa ei, şi totuşi în fiecare seară o auzim cum îngână: „Somnule, bine ai venit".

Împărăteasa, înciudată, vru să meargă să asculte şi ea cântecul fetei. În seara următoare, la ceasul obişnuit, se duse cu păzitorii şi se opri la fereastra căsuţei. Împărăteasa auzi cu urechile ei: „Somnule, bine ai venit".

„De bună seamă, îşi zise ea, este fiul meu, că doar prin împrejurimi nu mai e nimeni cu numele Somnu. Dar cum să şadă fiul meu pe un jeţ prost? Să-i trimit două jeţuri frumoase!"

Şi îndată porunci să-i fie duse fetei două jeţuri aurite şi un sac de galbeni.

– Cum, n-o fi vreo greşeală? Mie, unei biete fete sărace?

– Greşeală, negreşeală, fie cum o fi, zise atunci o femeie bătrână, care se ivise în curtea ei.

Păstrează bunurile trimise, că nu se cuvine să le înapoiezi.

Atunci fata însărcină pe slujitorii împărăteşti să mulţumească împăratului şi împărătesei pentru frumoasele daruri. Iar bătrâna, care nu era alta decât adevărata ursitoare a fetei, îi zise:

– Draga mea, am să te învăţ eu cum să te porţi, că nu ai alt om cu minte ca să-ţi dea vreun sfat. Dacă va veni cumva împărăteasa să te vadă, să-i spui că aştepţi un copil. Să-mi asculţi sfatul, că nu te vei căi.

Bătrâna se duse apoi la un tâmplar şi-i ceru să-i facă un băieţel cu totul şi cu totul din lemn, cu mânuţe şi picioruşe de lemn.

Între timp, împărăteasa trecuse pe la casa fetei şi, aflând că aşteaptă un copil, începu a-i trimite felurite daruri şi bunătăţi din belşug.

La vremea cuvenită, ursitoarea o puse pe fată să se culce în pat şi lângă dânsa aşeză şi pruncul de lemn, acoperindu-l cu o maramă de mătase. A treia zi după asta, sosiră ursitoarele spre a meni soarta noului-născut. Bătrâna chemă şi o a patra ursitoare, care se numea Mutroasa, fiindcă nu râsese în viaţa ei vreodată.

Ursitoarea fetei zise Mutroasei:

– Meneşte tu întâi.

Şi cum ridică marama de pe capul pruncului şi văzu, îmbufnata, copilaşul de lemn, izbucni în hohote de râs.

– O, m-a făcut pe mine să râd, care nu am ştiut până acum ce-i râsul!

– Dacă într-adevăr te-a făcut să râzi, trebuie să-l meneşti să se facă om, zise ursitoarea fetei.

– Să te faci om în carne şi oase, ca adevăraţii prunci! spuse atunci Mutroasa.

– Să fii vesel, cuminte şi învăţat! zise a doua ursitoare.

– Să ajungi împărat, leit prinţul Somnu, şi precum are el un semn de măslină pe faţă, să ai şi tu! zise la rândul ei a treia.

– Când te va vedea prinţul, să-i intri în suflet şi să te faci iubit de dânsul! încheie a patra.

După aceea, ursitoarele se ridicară şi plecară pe la casele lor.

Copilaşul, astfel înviat, începu a plânge, cerând să sugă. Ursitoarea fetei se întoarse şi-i aduse o doică.

Apoi se înfăţişă cu el la împărăteasă:

– Azi s-a născut acest prunc, aidoma fiului tău, Somnu; iată, are o măslină pe faţă, ca şi el.

Împărăteasa luă pruncul în braţe şi se duse cu el la fiul său:

– Dragul mamei, cu noroc să fie şi să ne trăiască!

– Ce spui, mamă, că nu pricep nimic! se miră prinţul. De unde şi până unde e copilul meu?

– Lasă tainele tale, trebuie să aducem fata la palat, să nu mai şadă de acum în casa aceea sărăcăcioasă.

– Mă duc eu singur, să văd despre ce e vorba, că nu ştiu unde m-a văzut şi unde m-a cunoscut.

Pe drum, nevăzută, ursitoarea îl însoţea şi îl tot menea pe prinţ să prindă dragoste de fata săracă. Şi atunci când el intră în casa ei, o găsi torcând. Ea sări ca arsă, neştiind cine e:

– Cine eşti şi ce cauţi aici? îl întrebă.

– Cum, nu mă cunoşti, doar ai spus că eu sunt tatăl pruncului tău?

Dar ea îi mărturisi tot adevărul.

– Acum, stăpânul meu, poţi face orice vrei cu mine! Pentru cele petrecute, îţi dai seama că eu nu port nici o vină.

Prinţul rămase înmărmurit. Cât ai clipi, în faţa lor se arătă din nou ursitoarea, care vorbi astfel:

– Fătul meu, să ştii că într-adevăr eu v-am sortit această viaţă împreună, eu v-am dat copilaşul de lemn, pe care Mutroasa l-a schimbat în om, deoarece am văzut că nu aveai de gând să te însori şi avea să se piardă împărăţia ta, fără moştenitor.

Apoi prinţul, fata şi ursitoarea se suiră în rădvanul împărătesc, să se ducă la palat. Când, la coborâre, el voi să dea mâna bătrânei, ea se făcu nevăzută. Atunci înţelese şi dânsul că a fost o ursitoare adevărată şi, luând pe fată de mână, se înfăţişă dinaintea împărătesei, care-i îmbrăţişă, binecuvântându-i.

Au făcut o nuntă mare, cum se cuvine la împăraţi, şi au trăit în fericire până la moarte.

Floarea de ferigă

ÎNTR-UN SAT ÎNDEPĂRTAT trăia odată un băiat pe care îl chema Jacek, dar toţi îi spuneau Curiosul – aşa de băgăreţ era. Mereu căuta câte ceva şi, ce era mai greu de obţinut, aceea dorea. Tot ce avea la îndemână nu-i plăcea, iar pentru ce trebuia să lupte, să se zbată – la asta ţinea cel mai mult.

Se întâmplă într-o seară, când oamenii stăteau roată în jurul focului, iar el cioplea un cap de câine pe măciulia bastonului, ca o babă uitată de vreme şi deşteaptă foc să înceapă a depăna povestea florii de ferigă. Curiosul Jacek era ochi şi urechi la spusele babei, fiind cât pe-aci să se taie cu briceagul.

Baba povestea despre floare ca şi cum ar fi văzut-o cu ochii ei, dar zdrenţele de pe ea nu despre asemenea fericire vorbeau. Când a terminat, Jacek

şi-a spus: „Fie ce-o fi, trebuie să am floarea. Şi o voi avea, pentru că omul, când doreşte mult un lucru şi are voinţă, reuşeşte să-l dobândească". Jacek adesea îşi repeta cuvintele acestea, crezând cu sfinţenie în ele.

Chiar lângă satul unde-şi aveau părinţii lui casa, se afla o pădure minunată, în care oamenii petreceau o dată pe an o noapte de sărbătoare, aprinzând focuri.

Jacek hotărî: „Când ei vor sări peste foc, arzându-şi tălpile, eu mă voi duce în pădure şi voi găsi floarea. Dacă anul ăsta nu voi reuşi, mă voi duce la anul; dacă nici la anul n-am să reuşesc, peste un an voi încerca iar, şi atâta timp am s-o caut, până o voi afla".

Şi astfel Jacek, doar cu gândul la floare, veghea cu nerăbdare sosirea nopţii de sărbătoare. Timpul i se părea că se oprise în loc.

În sfârşit, sosi clipa aceea. Adunaţi la marginea pădurii, aprinzând focuri, cântând, jucând, tinerii petreceau.

Jacek se îmbăie bine, îşi puse cămaşă albă, se încinse cu un brâu roşu nou-nouţ, se încălţă cu opinci noi, capul şi-l acoperi cu pălărie cu pană şi apucă drumul codrului, pe înserat.

Codrul era negru şi nemişcat; era o noapte adâncă, nepătrunsă de stelele sclipitoare care luminau doar pentru ele însele, pentru că pământului nu-i erau de nici un folos.

Jacek cunoştea bine calea în codru, ziua, dar acum, după ce ajunsese în adâncul codrului, nu mai recunoştea nici drum, nici copaci. Totul era altfel decât de obicei. Buştenii căzuţi la pământ păreau a fi foarte groşi şi atât de mari, că nu era chip nici să-i ocoleşti, nici să treci peste ei.

Mereu îi tăiau calea tufe dese şi ghimpoase, care niciodată nu creşteau prin locurile acelea, şi urzici, care-l frigeau nemilos. Întuneric beznă şi doar din când în când, pe ici-colo, se aprindeau ochi galbeni, verzi sau roşii, strălucind ca şi cum voiau să-l ardă. Ochii aceştia se arătau ba sus, ba jos, ba la dreapta, ba la stânga, dar nu reuşeau să-l sperie nicicum pe Jacek; el continua să meargă înainte.

Ce greu era drumul! La fiecare pas dădea peste câte o buturugă în drum. Jacek se căţăra pe ea, dar, cum ajungea sus şi voia să coboare, vedea că buturuga era atât de mică, încât ar fi putut să păşească uşor peste ea. Mai mergea ce mai mergea şi dădea peste un brad înalt, înalt de

parcă nu avea sfârşit. Jos, trunchiul părea cât un turn de gros. Da să-l ocolească şi, când reuşea, băga de seamă că bradul acesta avea un trunchi subţire cât braţul. Şi înţelese atunci că duhurile rele îi stau împotrivă, înşelându-l.

Dete apoi peste un asemenea desiş, încât nici măcar un deget nu puteai strecura prin el, dar Jacek se aruncă disperat să-l treacă...

Abia scăpat din încâlceală, dădu peste o mlaştină întinsă. De ocolit nu era chip. Încercă cu piciorul – se scufundă. Noroc că, din loc în loc, se zăreau smocuri de iarbă. Sărind de pe un smoc pe altul, cu greu ajunse Jacek la malul celălalt al mlaştinii. Când privi înapoi, se îngrozi: smocurile păreau a fi nişte capete rânjitoare. Dacă l-ar fi întrebat cineva în ce parte a satului se află, n-ar mai fi ştiut să răspundă.

Deodată în faţa lui se ivi o tufă de ferigă cât un stejar de mare şi văzu lipită de o frunză o floare ca de briliant...

Cinci petale strălucitoare şi, în mijloc, un ochi zâmbitor ce se învârtea ca roata morii. Inima i se strânse, întinse mâna şi cât pe ce era să prindă floarea, când, pe neaşteptate, cocoşul cântă. Atunci floarea străluci mai înfocat, apoi se stinse.

Râsete izbucniră împrejur, dar Jacek n-ar fi putut spune: frunzele râdeau sau broaştele orăcăiau. Totul i se învârteji în cap şi căzu jos.

Nu mai ştiu nimic din ceea ce i se întâmplase, până când îşi reveni în fire la el acasă. Mama sa, plângând, îi spunea că l-a găsit spre dimineaţă, în codru, mai mult mort decât viu.

Jacek nu scoase o vorbă despre cele întâmplate în codru; îi era ruşine. Se jură doar că va mai veni încă o dată.

Anul întreg doar la noaptea aceea se gândi, dar nu pomeni de floare nimănui. Când se lăsă seara mult aşteptată, Jacek, proaspăt spălat, curat îmbrăcat, cu cămaşă albă, brâu roşu şi opinci nepurtate, o luă spre codru.

Credea că şi de data aceasta va fi nevoit să răzbată prin desiş, dar, spre marea lui mirare, acelaşi codru, acelaşi drum erau cu totul altfel. Brazii zvelţi şi stejarii stăteau unul departe de celălalt, pe o câmpie presărată cu pietre. De la un copac la altul drumul era lung ca şi cum ei s-ar fi îndepărtat mereu unul de altul. Pietrele imense, acoperite cu muşchi, deşi erau nemişcate, ziceai că răsar din pământ. Printre pietre creştea ferigă: mică şi mare, multă, multă, dar nici

una nu avea floare. La început, feriga îi venea lui Jacek până la glezne, apoi până la genunchi, până la brâu şi, în sfârşit, devenise mult mai înaltă decât el... Un vuiet ciudat se auzea în ferigă, amestecat parcă cu râsete şi plâns. Şi cum punea piciorul pe vreuna – şuiera, cum o atingea cu mâna – sângera...

I se păru că mersese un an întreg, atât de lung era drumul prin ferigă. Dar nu se întoarse şi nici cumpătul nu şi-l pierdu. Merse mereu mai departe, fără teamă.

Deodată, aceeaşi floare din depărtare străluci, cinci petale nestemate şi, în mijloc, ochiul învârtindu-se ca roata...

Se apropie Jacek, întinse mâna, dar iată cocoşii cântară şi floarea dispăru din nou.

Nu mai leşină de data aceasta. Se aşeză pe o piatră, cu lacrimi în ochi şi, treptat, îl cuprinse mânia. Strigă: „N-am să mă las! Voi încerca şi a treia oară!" Şi, cum era foarte obosit, se lăsă printre pietre şi adormi.

Abia închise ochii, când un vis ciudat îi apăru. Se făcea că are în faţă floarea cea cu cinci petale, cu ochiul în mijloc, care-l întreba printre hohote de râs:

– Ei, te-ai săturat? Ori ai de gând să mă mai urmăreşti?

– Ce am hotărât voi îndeplini, răspunse Jacek. Te voi culege!

O petală se lungi ca o limbă de lumină, apoi totul dispăru şi băiatul dormi buştean până dimineaţa. Când se trezi, se pomeni la marginea codrului, într-un loc cunoscut şi nu mai fu sigur dacă toate cele de ieri s-au întâmplat aievea sau în vis. Se întoarse acasă sleit de puteri şi se culcă în pat. Şi iarăşi un an încheiat se tot gândi cum să dobândească floarea cea neobişnuită. Nimic însă nu-i venea în minte, aşa că în seara cu pricina îmbrăcă iarăşi cămaşa albă, brâuleţul roşu, opincile nepurtate şi, cum se întunecă, alergă în codru să-şi încerce norocul.

Şi codrul iarăşi era altfel. Drumul, cel cunoscut, şi copacii la fel, dar feriga nicăieri. Jacek pătrunse adânc în codru, unde ştia el feriga, dar floarea n-o găsi. Pe unele tufe umblau gâze, pe altele omizi, iar pe alocuri ferigile erau uscate. Dezamăgit, Jacek voia să se întoarcă acasă, când la picioare văzu o floare cu cinci petale strălucitoare şi ochiul în mijloc. Întinse mâna, apucă floarea. Ca focul îl arse, dar nu-i dete drumul.

Floarea era atât de strălucitoare, încât Jacek trebui să închidă ochii, pentru că-l orbea. Apoi floarea i se aşeză pe inimă, iar o voce îi vorbi astfel:

– M-ai luat, al tău să fie norocul, pentru că să ştii: a cui sunt, acela poate să înfăptuiască orice, dar niciodată, cu nimeni, nu are voie să împartă fericirea sa...

De atâta bucurie, lui Jacek i se învârtea capul şi nu prea luă în seamă ce spunea vocea. „Ei ce-mi pasă! zise în sinea lui. Să fiu fericit, atâta vreau." Imediat simţi cum floarea se lipeşte de pieptul lui, în inimă, prinzând rădăcini... L-a bucurat asta. Floarea n-avea să-i mai fie luată niciodată.

Cu sufletul uşor şi cântând se întoarse acasă. Drumul se întindea în faţă-i ca o fâşie argintată, copacii se dădeau la o parte, iar florile se aplecau până la pământ. Jacek mergea cu capul sus şi se gândea ce să ceară florii. Întâi îi trecu prin cap că ar fi bine să aibă un palat, un sat mare şi mulţi servitori – şi iată că dintr-o dată se pomeni la marginea codrului, dar într-un loc necunoscut.

Văzu că nici el nu mai e acelaşi. Hainele ce le purta erau din stofă scumpă, pantofii, cu tălpi de aur, iar cămaşa, din mătase. Alături stătea o

trăsură cu şase cai albi înhămaţi la ea şi servitori în livrea; un surugiu îi deschise uşa trăsurii. Jacek nu se mai îndoia că este dus spre palat. Aşa se şi întâmplă. Într-o clipită, trăsura ajunse la un palat, în faţa căruia aşteptau servitorii. În mulţimea oamenilor adunaţi acolo, Jacek căuta zadarnic o figură cunoscută; însă chipurile oamenilor erau străine, ciudate şi speriate.

Dar, când intră în palat, uită asta. Înăuntru era atât de măreţ, încât nu ştia la ce să se uite întâi şi întâi.

„Ah, ce viaţă voi avea acum!" îşi spunea Jacek, cercetând toate colţurile palatului. Apoi se culcă; după o asemenea noapte era tare istovit. Patul era atât de moale, că Jacek nici nu-şi dădu seama cât timp a dormit. Se trezi înfometat şi văzu că masa era deja pusă şi încă nu o masă obişnuită, ci una deosebită, pe care se afla tot ce şi-ar fi dorit. Şi, cum înainte dormise foarte mult, tot astfel acum mâncă şi bău până nu mai putu. Apoi coborî în grădină.

Pomi neobişnuiţi creşteau în ea, încărcaţi cu flori şi fructe. Într-o parte, grădina dădea spre mare, în cealaltă, spre o pădure minunată; iar prin mijloc curgea un râu. Jacek umbla prin grădină,

se minuna şi nu putea înţelege cum de nu se văd nicăieri meleagurile lui – nici pădurea din care ieşise, nici satul natal. Nu-l cuprinse dorul după ele. Lumea ce-l înconjura era cu totul alta, frumoasă, minunată, dar, din păcate, prea străină. Începu să nu se mai simtă în apele lui, dar era îndeajuns să vadă cum toţi oamenii îl ascultă, cum tot ce-şi doreşte numaidecât se îndeplineşte, ca să uite şi satul, şi casa, şi părinţii.

A doua zi, lui Jacek parcă începu să-i fie urât. Dar când îi chemă pe curteni şi văzu cât de adânc se plecau în faţa lui, gata să-i îndeplinească orice dorinţă, şi când auzi vorbele dulci pe care i le adresau toţi, uită şi de satul natal, şi de părinţi. Ceru să fie condus la tezaur, unde aurul, argintul şi pietrele scumpe se aflau din belşug.

„Of, Doamne, dacă aş putea să trimit alor mei măcar un pumn din bogăţiile astea, să-şi mai cumpere puţin pământ!“ gândi Jacek, dar numaidecât îşi aduse aminte că norocul lui nu-l poate împărţi cu nimeni. Se şi linişti în sine: „De ce să mă omor pentru asta? Ce, ei n-au minte? Să-şi caute şi dânşii floarea, dacă vor să aibă noroc. Să-mi văd de treburile mele“. Şi aşa trăia Jacek distrându-se cât putea. Îşi construia mereu alte

palate, îşi aranja în toate felurile minunata sa grădină, îşi schimba caii albi cu unii murgi, iar murgii cu unii negri, născocea tot alte şi alte feluri de mâncare, până când, într-o bună zi, se plictisi de toate. Îl cuprinse un asemenea dor după satul şi casa părintească, încât nu-şi mai găsea locul. Măcar să-i vadă, să afle cum o mai duc şi ei, săracii... Îşi aminti de maică-sa, pe care o iubise atât de mult şi inima i se strânse de un dor cumplit.

Hotărî deci, într-o zi, să le facă o vizită. Se urcă în trăsură şi porni la casa părinţilor. Caii o luară într-o goană nemaipomenită şi într-o clipită se pomeni în faţa binecunoscutei case. Ochii lui Jacek se umplură de lacrimi când văzu totul la fel ca odinioară, dar acum parcă mai prăfuit şi mai sărăcăcios. După minunăţiile de la care venea, orice lucru îi păru şi mai jalnic. Lângă fântână zăcea albia veche, butucul crăpat şi putred, pe care spărgea lemne mai ieri. Dar oamenii?

Din cocioabă ieşi o bătrânică îmbrăcată ca vai de lume, zgribulită şi speriată. Jacek coborî; primul care îl întâmpină fu Burek, câinele lui credincios de odinioară. Era mai slab, cu părul zbârlit şi lătra cât îl ţineau puterile. Nici măcar

nu-l recunoscu. Jacek se apropie de casă. În prag, sprijinindu-se de perete, stătea maica lui holbându-şi ochii, dar nerecunoscându-l.

Inima i se topi lui Jacek şi, mişcat de cele ce vedea, strigă:

– Măicuţă dragă! Eu sunt, Jacek al vostru!

La vorbele acestea bătrânica tresări, ochii ei înroşiţi de plâns şi fum se îndreptară către el şi stătu ca împietrită. Apoi dădu din cap şi spuse:

– Jacek! Vă bateţi joc de mine, boierule. Jacek nu mai e pe lumea asta. Dacă trăia, nu şi-ar fi lăsat el părinţii săi fără nici o veste atâta amar de ani, iar dacă ar fi avut de toate, aşa cum domnia voastră are, nu i-ar fi lăsat să moară de foame. Mai dădu din cap şi zâmbi amar. Jacek al meu avea suflet bun şi nici n-ar vrea să audă de un noroc pe care să nu-l poată împărţi cu ai săi.

Lui Jacek i se făcu inima grea şi coborî pleoapele... Buzunarele îi erau pline de aur, dar când băgă mâna în ele ca să dea maică-si un pumn de galbeni, îl cuprinse teama să nu piardă totul. Şi stătu aşa ruşinat, iar bătrâna nu-l slăbea din ochi.

Ieşiră din casă fraţii, apăru taică-său. Inima lui Jacek se înmuia, dar privi spre trăsură, la

servitorii şi caii minunaţi şi inima i se întări la loc, iar floarea de ferigă îl apăra ca o platoşă... Jacek se răsuci pe călcâie şi plecă fără nici o vorbă. Urcă în trăsură şi ordonă întoarcerea la palat.

Dar ce se petrecea în el nici o limbă nu-i în stare să descrie. Vorbele mamei bătrâne, că nu-i fericire aceea ce n-o poţi împărţi cu alţii, îi sunau în urechi ca un blestem.

Ajuns la palat, Jacek puse orchestra să cânte, iar pe curteni să danseze. Se îmbătă, îşi bătu joc de câţiva slujitori, dar, totul, degeaba: urâtul nu-i trecea şi pace!

Anul întreg, deşi avea de toate, fu trist şi mereu simţi în gură un gust amar, iar în inimă – o piatră grea. Nu mai putu să suporte şi hotărî să mai meargă o dată acasă.

Dar, ajungând la casa cea veche, părintească, văzu că totul e şi mai sărăcăcios ca ultima dată, iar în prag apăru fratele cel mic, Maciek.

– Unde-i măicuţa? întrebă Jacek.

– Bolnavă, zace în pat, şopti copilul, oftând.

– Dar tata?

– În groapă...

Câinele îl lătra cât putea, dar el intră în casă. Bătrâna sa mamă zăcea în pat. Jacek se apropie,

dar ea tot cu ochi străini îl privi. Nu mai putea vorbi, iar el nu îndrăznea s-o întrebe nimic.

Cât pe-aci era să le dea un pumn de aur, dar în ultima clipită mâna i se opri: îl cuprinse o frică nespusă că va pierde fericirea.

Ca un nesimţitor, începu să gândească: „Bătrâna nu mai are mult de trăit, iar eu îs tânăr. Ea se va prăpădi în curând, iar pe mine mă aşteaptă atâtea... lumea, bogăţiile, domnia".

Şi o zbughi din casă, urcă în trăsură şi se întoarse la palat. Dar aici se încuie şi plânse amar. Sub platoşa de fier, cu care floarea de ferigă îi cuprinsese inima, începuse să se încălzească sufletul lui de om. Ca să scape, ordonă tarafului să cânte, curtenilor să danseze, iar el însuşi se apucă de băut, ca să uite. A doua zi şi zilele care urmară, Jacek nu stătu locului, se tot plimba, trăgea cu puşca, mânca şi bea. Dar tot degeaba...

În urechi îi sunau mereu aceleaşi vorbe:

„Nu-i fericire aceea ce n-o poţi împărţi cu alţii!"

Nici anul nu s-a scurs şi Jacek a slăbit atât, încât deveni străveziu, se îngălbeni la faţă şi suporta chinuri groaznice, cu toată bogăţia în care se lăfăia.

În sfârşit, după o noapte albă, îşi umplu buzunarele cu aur şi porunci să fie dus acasă. Pentru că se hotărâse: chiar de ar fi să piardă totul, trebuie să-şi ajute mama şi fraţii.

– Fie ce o fi, zise, şi să pier... Nu mai pot îndura viaţa asta!

Caii opriră în faţa casei. Totul părea a fi ca înainte: albia de lângă fântână, butucul, scara... dar nici ţipenie nu apăru în prag...

Jacek alergă spre uşă – o găsi priponită. Se uită prin fereastră – nu era nimeni înăuntru.

Un cerşetor, ce tocmai atunci trecea pe lângă poartă, strigă:

– Ce căutaţi acolo, boierule... Nu-i nimeni, toţi au murit de sărăcie, foame şi boli...

Jacek înlemni. Stătea şi privea... „Din vina mea au murit, să pier deci şi eu!"

Abia rosti aceste cuvinte şi pământul se deschise, înghiţindu-l.

Şi cu el a pierit şi acea floare de ferigă pe care azi degeaba ar mai căuta-o cineva.

TRĂIA ODATĂ un rege care domnea peste o ţară foarte mare şi foarte bogată. În ţara aceea câmpiile erau întinse, livezile bogate şi pline de pomi de tot felul, pădurile nesfârşite şi în ele mulţime de vietăţi. Dar câte păsări erau în aer! Ce mult peşte în ape! Câte flori pretutindeni! De toate se găseau în ţara aceea; şi oraşe mari, şi sate nenumărate. Şi totuşi regele umbla trist şi nemulţumit – pentru că în ţara lui nu se găsea aur.

– La ce bun grânele acestea, pădurile nepătrunse şi cirezile bogate, dacă n-am aur? Toate roadele pământului trebuie să le duc, să le preschimb în aur. Dacă în ţara mea ar fi aur, întregul popor s-ar îmbogăţi.

E adevărat că în ţara aceea oamenii nu aveau cu ce să se îmbrace. Îşi făceau haine din piei şi doar cei bogaţi, din oraşe, trimiteau după stofe şi mătăsuri pe alte meleaguri.

– Dacă aş avea aur, ofta regele, nimic nu mi-ar lipsi nici mie şi nici poporului meu!

Într-o zi când regele, cufundat în gânduri triste, se plimba pe drumul cel mare, se întâmplă

să treacă pe acolo nişte negustori. Văzându-l pe rege, au descălecat, l-au salutat respectuos şi, întrebând dacă nu are nevoie de ceva, au început să despacheteze mărfuri. Regele zise:

– Degeaba veniţi aici cu mărfurile acestea, doar de un singur lucru am nevoie.

Negustorii, curioşi să afle care este lucrul acela, îl întrebară.

– Îmi trebuie aur, răspunse regele, vreau să-l găsesc în pământul meu, să-l pot extrage şi să mă îmbogăţesc eu şi poporul meu.

S-au întristat negustorii văzând că nu sunt în stare să îndeplinească dorinţa regelui. Dar printre ei era unul bătrân, cu părul alb ca neaua şi barba lungă până-n brâu. Acest bătrân înţelept îi privi pe negustori şi pe regele care dorea aur pentru poporul ce umbla dezbrăcat, se gândi ce se gândi, şi apoi, făcând un pas înainte, zise:

– Luminăţia ta, am în traista mea seminţe pe care, dacă le semeni primăvara, aur va răsări.

Zicând aceasta, luă din spatele unei cămile o traistă, o dezlegă în faţa regelui, arătându-i seminţele. Tare se mai minună regele auzind că există pe lume asemenea seminţe din care creşte aurul.

Deşi traista era grea, împăratul o duse în cele din urmă la palat.

A doua zi, prin întreaga ţară zbură vestea că regele însuşi va semăna seminţe din care va creşte aur. Vestea aceasta îi uimi pe toţi. Întregul popor voia să vadă minunăţia. Mamele îşi aduceau copiii, taţii pe feţii lor şi astfel câmpul se umplu cu o mulţime de oameni.

Iar regele apăru pe un cal bălan, frumos împodobit, înconjurat de curteni, demnitari şi muzicanţi. După rege urma vistiernicul, care sub un baldachin strălucitor ducea sacul cu seminţe. Când alaiul acesta ajunse la marginea câmpului dinainte ales anume, regele îşi scoase coroana şi, ca un simplu semănător, cu sacul în mână, o porni de-a lungul brazdei proaspăt făcute, semănând seminţele acelea minunate. După rege, domnii cei mai mândri merseră cu grapa, acoperind sămânţa întocmai cum se acoperă grâul şi orzul şi orice alte seminţe. Când câmpul a fost semănat, regele îşi puse coroana pe cap şi cu mare alai se întoarse la palat, bucuros că are un câmp atât de mare semănat cu aur.

Trecu o zi, trecu a doua, regele tot privea prin geam dornic să vadă cum aurul va răsări. Dar pe

câmp nu se văzu nimic. Până când, într-o zi, căzu o ploaie caldă, iar apoi soarele încălzi pământul. Se uită regele şi văzu cât ţine câmpul ce avea să răsară. S-a bucurat spunându-şi: „N-o să mai ştie oamenii ce-i aia sărăcie, dacă o să culegem aurul acesta. Şi la primăvară voi semăna cu el un câmp de zece ori mai mare".

Se plimba regele prin palat cu inima uşoară, zâmbea de mulţumire şi iată că hotărăşte să nu se uite o săptămână pe câmp, pentru ca bucuria să-i fie şi mai mare.

Trecu o săptămână. Regele, nerăbdător să vadă aurul, se duse la câmp, dar în loc de aurul aşteptat văzu o verdeaţă proaspătă ce creştea deasă ca un covor. Se miră în sine, zicându-şi: „Am crezut că aurul va apare galben de la început, pe când e numai verdeaţă".

Dar se linişti şi aşteptă mai departe. Aşteptă o săptămână, două. Pe câmp crescură tulpini înalte, subţirele, apărură mugurii, încă puţini şi înfloreau. Curtenii începură atunci să şuşotească neîncrezători, văzând cum seamănă aurul acela cu o buruiană. Regele însă nu-şi pierdu cumpătul, încredinţând pe toţi că aurul va apărea sub învelişul de floare.

Nu trecu mult şi mugurii înfloriră. Numai că floarea nu era aurie, ci albastră ca şi cerul senin. De la un capăt la altul al câmpului, pe tulpini apăruseră flori atât de albastre, încât, privind câmpul, credeai că cerul a coborât asupra pământului. Iarăşi se miră regele cum de a înflorit aurul atât de albastru. Îngândurat, se plimba prin odăile sale, nemaiştiind ce să creadă. Abia a doua zi dimineaţa se lumină la gândul că poate fructul va fi de aur. Şi iarăşi începu să spere.

Trecu vara. Din floricelele albastre se făcură nişte măciulii mici şi rotunde. Regele se gândi că în ele trebuie să fie aur. Luă o măciulie în palmă, o strivi şi când ieşiră la iveală seminţe aidoma cu cele semănate, se înfurie ca niciodată. Îi chemă pe slujitori, le ordonă să smulgă plantele acelea care l-au făcut de râs, să le snopească în bătăi şi apoi să le azvârle în apă. Slujitorii îndepliniră întocmai porunca regelui, smulgând toate tulpinile: le-au bătut din toată puterea, le-au legat şi le-au aruncat în apă. Ba, supăraţi pentru treaba care le-au pricinuit-o ierburile acelea – au mai aruncat pe deasupra şi pietre.

Între timp, regele, supărat foc, porunci să fie căutat prin lumea întreagă acel negustor bătrân

care a îndrăznit să-şi bată joc de el. Dar, oricât l-au căutat trimişii regelui, nu l-au găsit. Regele era mai trist decât înainte. Umbla abătut şi îngrijorat de poporul său sărman pentru care voia să facă ceva, dar nu ştia ce. Şi pe când trecea o dată de-a lungul râului, dădu cu ochii de o grămadă de pietre, sub care părea a fi ceva. Regele trimise o slugă să vadă ce este. Aflând că acolo zace iarba aceea, care trebuia să rodească aur, regele se supără foc şi le porunci s-o scoată şi s-o ducă departe, în pădure, ca să n-o mai vadă şi să nu-şi mai amintească de ruşinea suferită.

Slujitorii făcură întocmai, scoaseră planta aceea din apă şi o duseră departe, în pădure.

Curtenii, vrând să-l distreze pe rege, organizară într-o zi o mare vânătoare, cu mulţi invitaţi. Regelui îi plăcu ideea. Începând pregătirile, se părea că, ocupat fiind cu ele, nu se mai gândeşte la necazul său. Într-adevăr, regele îşi pregăti armele, caii, îşi alese câinii cei mai de soi şi, când totul fu gata, încălecă şi, înconjurat de domnii şi prinţii invitaţi, o porni spre pădure.

Dar întâmplarea făcu aşa fel că, abia ajunşi în pădure, dădu peste ierburile acelea aduse aici de servitori. Uscate, înnegrite, zăceau în drumul

regelui, aducându-i aminte de toate speranţele spulberate şi de amărăciunea înfrângerii. O mânie nestăpânită îl cuprinse şi nu mai vru să audă de vânătoare. Se întoarse acasă, dar nu înainte de a ordona slujitorilor să snopească în bătăi iarba aceea blestemată, apoi s-o arunce atât de departe, încât să dispară şi amintirea ei.

Dar timpul trecea, şi regele îşi uită de necazul cu seminţele. Odată se hotărî să plece într-o plimbare mai lungă.

Curtenii, bucuroşi foarte, pregătiră totul de minune şi alaiul porni la drum. În frunte, regele, pe un cal alb, în urmă, cavalerii. Vremea era frumoasă, caldă şi priveliştile încântau ochii. Alaiul înainta vesel, până când deodată calul alb al regelui tresări speriat.

Regele încercă să-l struneasscă, dar în zadar: calul se împiedică şi căzu. În ultima clipă, regele reuşi să sară de pe cal, speriat tare. Se uită în ce se încurcase calul său şi cu uimire recunoscu lujerii bătuţi şi azvârliţi în apă şi iarăşi şi iarăşi snopiţi în bătăi şi care mereu îi ieşeau în cale. Se gândi să-i ardă, dar tocmai în clipa aceea sosiră soldaţii care îl căutau pe bătrânul negustor. Regele, văzând pe cel care

atât de amarnic l-a păcălit, se mânie straşnic şi strigă:

– În temniţă te voi arunca, nemernic ce ai înşelat credinţa stăpânului tău. Mi-ai dat seminţe din care trebuia să scot aur – aşa mi-ai promis – şi iată ce aur a crescut – zise regele luând în mână câteva tulpini, bătute şi răzbătute, încât doar firicele albe argintii mai rămăseseră din ele.

Bătrânul se uită şi răspunse:

– Luminăţia ta, dacă aceasta este voinţa ta, voi fi întemniţat, dar te rog dă-mi mie lujerii ăştia. Şi peste două luni vei avea ştire despre ei.

Regele se învoi, iar bătrânul şi lujerii fură îndată aruncaţi în temniţă.

Şi s-ar fi prăpădit acolo bătrânul, de foame, dacă n-ar fi fost fiica temnicerului, o fată tânără, frumoasă şi harnică, pe nume Rozia. Rozia îi aducea bătrânului în fiecare zi demâncare şi venea în temniţă totdeauna cu furca torcând borangic cât timp mânca bătrânul. Într-o zi, bătrânul o rugă să toarcă nişte caiere scoase din lujerii aruncaţi în temniţă o dată cu el. Rozia, deşi credea că nu va ieşi nimic din aceştia, începu să toarcă, numai să nu-l amărască pe bătrân. Dar, spre marea ei mirare, din furcă ieşea un fir subţire şi frumos.

După câteva zile de tors, bătrânul o rugă pe Rozia să meargă acasă şi să ţească din firele acelea întocmai cum ţesea ea de obicei cu cele de borangic. Rozia făcu ce i se spuse şi ţesu o pânză frumoasă cum nu mai văzuse.

Se întâmplă ca în zilele acelea să vină la temniţă slujbaşul regelui, să vadă dacă mai trăieşte bătrânul. Fu uimit găsindu-l vioi şi îi zise:

– Vrei să ceri ceva regelui? Fata lui se mărită astăzi.

La care bătrânul răspunse:

– Aş dori să-i fac prinţesei un dar de nuntă; de aceea aş dori să mă duci la palat.

Slujbaşul îi îndeplini dorinţa: îl aduse în faţa regelui. Odată ajunşi, bătrânul văzu nunta în toi, mireasa ca un crin, mirele strălucitor ca soarele şi, deşi regele se încruntă la vederea bătrânului, acesta îi întinse un sul de pânză pe care Rozia, învăţată de el, o albise cu apă şi soare.

– Ce ai acolo? întrebă regele, curios.

– Luminăţia ta, ăsta este aurul care trebuia să-l obţii din seminţele pe care ţi le-am dat. Acesta este inul, bogăţia săracilor, aurul pe care vroiam să-l scot din pământul acesta. Ai poruncit să fie azvârlit în apă? Bine ai făcut, căci tulpinile lui în

apă trebuie să se înmoaie. Ai ordonat să fie scos din apă? Bine ai făcut, căci trebuia să se usuce. Ai ordonat să fie snopit în bătăi? Şi asta bine ai făcut, deoarece inul trebuie bătut ca să ajungi la fibra dinăuntrul tulpinei. M-ai aruncat în temniţă? Şi asta bine ai făcut, căci acolo o fată cu inimă bună m-a hrănit, iar eu am învăţat-o cum se toarce şi cum se ţese inul. Dar rău ai făcut că toate cele ce le făceai, le făceai cu mânie. Azi însă, fiind o zi atât de fericită, îţi iert nedreptatea ce mi-ai pricinuit-o şi îi aduc prinţesei acest dar. Prinţesa să spună prin sate cum să fie semănat inul şi cum luminăţia ta l-ai îngrijit, dar nu cu mânie, ci cu dragoste, iar din pânză să fie cusute cămăşi pentru toţi cei nevoiaşi.

Regele, ruşinat de nedreptatea pe care o făcuse bătrânului, îl îmbrăţişă şi-i ceru iertare. Apoi îl aşează la masă la locul de cinste şi-i spuse:

– Îţi mulţumesc, moşule, pentru cele ce ai făcut în binele poporului meu. Eu doream aurul, iar tu mi-ai dat un lucru şi mai de preţ. Pentru că aurul l-ar folosi cei bogaţi, dar inul va rămâne celor nevoiaşi.

Povestea prostului

ÎN VREMURILE DE DEMULT, trăia într-o mlaştină un drac.

Odată, acest drac a făgăduit un sac întreg de galbeni celui ce-i va spune o poveste pe care el n-o mai auzise vreodată. Au venit mulţi amatori de aur din felurite locuri şi câte poveşti nu i-au povestit! Dar numai ce începeau povestea, dracu striga:

– O ştiu! O ştiu! şi îndată o spunea el până la sfârşit.

Un tată avea trei feciori: primii doi, cei mari, erau deştepţi, al treilea, cel mic, era prost. Se gândiră să meargă şi ei să-i spună dracului poveşti.

Se duse mai întâi fratele cel mare şi-i zise:

– Bună seara, boier preamilostiv!

– Bună seara, fiule! îi răspunse dracu.

Şi începu fratele cel mare să povestească.

Povesteşte el, povesteşte, dar nici n-ajunge bine la jumătatea poveştii că dracu începe s-o spună el mai departe. Aşa că n-a ieşit nimic. Dracu mai pusese o condiţie: celui ce nu va reuşi să-i spună o poveste pe care el să n-o ştie, îi va jupui trei fâşii de curele din spinare.

Când băiatul cel mare termină toate poveştile pe care le ştia, dracu îi jupui trei curele şi-l lăsă să plece acasă.

A doua zi, era pe înserate: fratele cel mijlociu se duse la drac să-i spună poveşti. Când ajunse, îi zise ca şi frate-su cel mare:

– Bună seara, boier preamilostiv!

– Bună seara, fiule! la fel îi răspunse dracu.

Fratele cel mijlociu povesti toate poveştile pe care le ştia. Dar ce folos, dacă şi dracu le ştia pe toate! Şi dracu îi jupui trei curele din spinare, după care îi dădu drumul acasă.

A treia zi, seara, plecă şi prostu să-i spună dracului poveşti. Taică-său, e drept, nu voia să-l lase: o să-i jupoaie şi lui trei curele din spinare, dar nu putu să-l oprească în nici un chip.

Când prostu ajunse la drac, în mlaştină, îi zise:

– Bună seara, drace.

– Bună seara, fiule, îi răspunse dracu.

– Eu nu sunt fiul tău! i-o reteză prostu. Nu vrei mai bine s-asculţi o poveste?

– Ah, cât de mult doresc! zise dracu. Însă dacă n-o să-mi spui o poveste pe care n-am mai auzit-o, o să-ţi jupoi trei curele din spinare!

– Aşa să fie! fu de acord prostu. Dar mai adăugă: Iar dacă tu mă vei întrerupe, spunându-mi că aşa ceva nu-i cu putinţă, eu o să-ţi jupoi din spinare şase curele!

Ce să facă, îi plăcea, nu-i plăcea, dracu trebui să accepte ce-i cerea flăcăul cel prost.

Iar prostu începu aşa:

– Suntem la tata trei feciori, tata e al patrulea, iar eu al cincilea.

Dracu era cât pe-aci să strige că aşa ceva nu e cu putinţă, dar îşi luă seama că o să i se jupoaie şase curele din spinare şi tăcu.

Iar prostu povesti mai departe:

– Odată, ne-am dus să curăţăm de tufişuri o poieniţă. Ne-am apucat şi am curăţat o poieniţă mare-mare. Dimineaţa, ne uităm şi poieniţa ia-o de unde nu-i. Am căutat-o noi, dar degeaba. Aproape două conace din zi am căutat-o, însă fără nici un folos. Deodată am zărit un ţăran care tăia o

coadă pentru greblă. Mă dau mai aproape şi văd că ţăranul sprijinea vârful cozii într-o poieniţă mare-mare. Mie ce-mi pasă? Eu mi-s tânăr şi puternic, aşa că am aruncat coada greblei la nouă verste[1] depărtare. Aşa ne-am găsit poieniţa. Ne-am apucat de semănat. Trei zile am semănat un grăunte şi jumătate de orz. A răsărit nişte orz de ţi-era mai mare dragul! L-am cosit, l-am treierat şi ne-am apucat să facem din el bere. Şi, ce să-ţi spun, am făcut o şură şi jumătate de bere! Şi-am încins un chef ca-n basme: şaptezeci de ţărani şi şaptezeci de cai au băut trei zile şi trei nopţi în şir. Berea s-a terminat, dar am mai scurs de pe fund încă trei butoaie. Ei, şi ne-am îmbătat serios. Ne-am apucat să prindem muşte, să le vârâm în sac. Asta era când la nemţi se scumpiseră muştele. Dădeau o vacă pe-o muscă. Aflând asta, ce să zic? Eu mi-s tânăr şi puternic, aşa că am aruncat sacul cu muşte pe umăr şi am pornit spre ţara nemţilor. Acolo, pentru fiece muscă am căpătat câte o vacă. Aveam acum atâtea vaci, că poate nici baronul n-avea aşa de multe.

---

[1] Verstă – unitate de măsură pentru distanţe, folosită în trecut, egală cu 1,067 km (n. red.).

Nu puteam singur s-o scot la capăt cu ele. A trebuit să le încarc pe-o corabie ca să le duc pân-acasă. Numai că pe mare s-a stârnit o furtună care-a prefăcut corabia în ţăndări şi-a aruncat-o pe malul celălalt. Stam şi mă gândeam ce să fac. Ei, dar ce-mi pasă? Eu mi-s tânăr şi puternic! Numaidecât mi-a dat prin cap ce să fac: am apucat o vacă de coadă, am învârtit-o binişor şi am aruncat-o peste mare. Am apucat-o pe-a doua şi tot aşa mereu. Astfel mi-am trecut dincolo toate vacile mele cele frumoase. Mai rămăsese una şchioapă. Dar atunci mi-am dat seama: da' eu cum o să trec peste mare? Ei, dar, ce-mi pasă? Sunt tânăr şi puternic, o să mă azvârl singur peste mare. Am apucat vaca şchioapă de coadă, am învârtit-o cam de vreo zece ori în jur şi am azvârlit-o peste mare, ţinându-mă de coada ei. Aşa am zburat cu vaca cea şchioapă peste mare. Aici a trebuit să alerg până mi-am strâns toate vacile. Dar mie ce-mi pasă. Sunt tânăr şi puternic! Le-am legat de coarne pe cele mai nărăvaşe. Dumnezeu, văzând câte vaci am, mă întreabă dacă nu vreau să le tai şi din pieile lor să fac papuci. Toţi sfinţii îşi cam tociseră papucii şi, de! trebuie să-i încalţe pe toţi. Şi pe cei mari şi pe cei

mici. Şi mi-a făgăduit Dumnezeu o grămadă de bani. Am tăiat toate vacile, iar din pieile lor am făcut papuci: din pieile mai groase – pentru sfinţii cei mari, din cele mai subţiri – pentru îngeraşi. Acum altă belea: cum să trimit papucii în cer? Nimeni nu vine după ei, şi mai trebuie să iau şi banii de-acolo. Am luat atunci toate cozile vacilor şi le-am legat una de alta. Am făcut o frânghie lungă-lungă. Am legat papucii de un capăt, iar pe celălalt – ce-mi pasă? Sunt tânăr şi puternic! I-am învârtit şi l-am azvârlit în sus, în cer. L-am azvârlit lui Sfântul Petru drept în mână. El a apucat capătul frânghiei, trăgându-mă şi pe mine o dată cu papucii. A luat papucii şi mi-a plătit banii. Doream să ajung şi eu în cer, dar nu m-au lăsat: m-au înhăţat şi m-au aruncat în jos. S-a iscat un vânt puternic, care m-a dus într-o mlaştină mare. Cum am căzut, am intrat în smârc până la gât. „Ei, îmi zic, mi-a sosit sfârşitul!" Deodată, ce-mi văd ochii? Un urs fugind, iar după el gonea un iepure, vrând să-l prindă. Aveam de gând să mă prind de coada ursului, dar mi-am zis: iepurele e mai puternic, de vreme ce vrea să prindă ursul. Aşa că m-am prins de coada iepurelui: când a trecut pe lângă mine – eu, ce? eu mi-s tânăr şi puternic – haţ! l-am apucat

de coadă. Cât de mult dorea să scape! Trage el, trage şi mă smulge din smârc, numai că, săracul, a rămas fără coadă.

Dracu asculta şi asculta, rămăsese chiar cu gura căscată, dar n-avea ce să spună. Povestea asta n-o mai auzise şi se temea ca nu cumva, din întâmplare, să scoată vreun strigăt: atunci i-ar fi jupuit şase curele din spinare.

Se uită prostu: dracu tremura de frică. Atunci strigă la el:

– Ce? Nu cumva nu ţi-a plăcut povestea? Iar dacă nu crezi că totul s-a petrecut întocmai, na, uite coada iepurelui!

Acestea zicând, prostu aruncă pe masă o coadă de iepure. Acum dracu crezu că totul a fost într-adevăr aşa şi se sperie şi mai tare. Nu-i de glumit! Însuşi Dumnezeu a stat de vorbă cu prostu şi i-a comandat papucii. Ba încă mai aruncă vacile peste mare ca pe nişte pietricele. Dracu îi dădu pe loc flăcăului un sac de galbeni, greu de nu-l puteai urni, şi-i porunci să se care mai repede acasă: nu vrea să mai audă de el.

Prostu nici că dorea altceva. Azvârli sacul pe umăr şi-o porni spre casă, parcă era un

general. Taică-său şi fraţii mai mari se mirară nevoie mare de norocul lui, dar prostu nu făcea altceva decât să râdă. Îşi construi un palat mare şi trăi în el împărăteşte.

Jurământul lupului

ÎNTR-UN SAT OARECARE s-a furişat de undeva, nu se ştie de unde, un lup. Lupul se năpustea asupra turmelor de oi, vaci, capre. De câte ori întâlnea animalele, le pândea, se apropia apoi tiptil-tiptil, se repezea la ele şi le sugruma; le făcea apoi bucăţi-bucăţi şi, în cele din urmă, se aşeza pe iarbă şi începea să înfulece.

Trecu o zi, trecură trei, trecură treizeci şi trei, şi iată că lupul se îmbolnăvi grav. Atât era de bolnav bietul de el, încât căzu de pe picioare şi rămase aşa, întins, în culcuşul său, fără să mai poată scoate nasul afară.

„M-am îmbolnăvit de moarte, îşi zicea lupul, pentru că m-am legat de viaţa altor sărmane dobitoace, şi nu le-am lăsat în pace până ce nu mi-am înfipt colţii în ele. Dar, iată, jur pe ce am mai scump pe lume că, dacă m-oi însănătoşi, nu

am să mai mă ating niciodată de vreo vietate, oricât ar fi ea de mică, am să trăiesc alături de ele în bună înţelegere şi chiar de câte ori se va ivi prilejul, am să caut să le ajut."

Iată că, peste câteva zile, lupul nostru se făcu bine, ieşi din culcuşul său şi, în timp ce stătea întins la soare, îşi aduse aminte de legământul său.

„Da, trebuie să plec în căutarea animalelor pe care le-am năpăstuit de-atâta vreme şi să le vorbesc despre jurământul meu. Am să le spun ca de-aci înainte să nu le mai fie teamă de mine, pentru că şi eu am devenit la fel ca oricare animal – blând şi paşnic."

Lupul, el însuşi uimit de bunătatea din sufletul său, ieşi din pădure şi ţinu poteca. Mergând pe marginea cărării se-ntâlni cu un cal. Calul era foarte liniştit şi păştea iarba mătăsoasă. Zărindu-l pe lup, se sperie atât de tare de el, încât o luă la fugă. Dar lupul îi ieşi în cale şi cu o voce caldă îi spuse:

– Nu te teme de mine, prietene! Am jurat ca de acum încolo să nu mai pun labele pe tine şi să nu-ţi mai pricinuiesc nici un rău.

Calul nu prea crezu la început în vorbele lupului, dar văzând cum acesta îşi ia rămas bun

de la el cu atâta blândeţe, sigur că nu se mai îndoi de spusele lui.

Lupul plecă mai departe şi de astă dată întâlni doi berbeci graşi, un viţeluş frumos şi un iepuraş fricos.

Lupul se opri lângă ei şi le vorbi astfel:

– Prieteni, nu vă fie frică de mine, ştiu că v-am făcut mult rău, dar de-acum nimeni nu va putea să-şi mai bată joc de voi. Da, sunt lup, dar nu unul fioros şi lacom, ci unul bun şi cumsecade.

Aşa făcu el cunoscut tuturor vieţuitoarelor jurământul său. Apoi, flămând şi lipsit de vlagă, se îndreptă spre culcuş. Mergea încet, încet, de parcă număra fiecare pas pe care-l făcea.

Nu trecu mult de la această hotărâre, că lupul simţi că nu mai poate răbda de foame. Nu înfulecase nimic de vreo câteva zile, slăbise şi arăta sărmanul ca vai de el. Oprindu-se în drum, lupul începu a gândi astfel: „Bietul meu tată, bunicii mei, toţi moşii şi strămoşii mei nu au făcut nicicând un asemenea jurământ şi nu au răbdat de foame. E în obiceiul nostru ca toţi lupii să prade, să sugrume, să facă bucăţi-bucăţi carnea fragedă a dobitoacelor. Eu de ce oare trebuie să rabd de foame? De ce să mor de foame? Cui va folosi jurământul meu?"

Şi gândind astfel se-ntoarse din drumul său şi o porni spre potecuţa unde zărise calul. Găsi calul în acelaşi loc. Zărind lupul, înţelese pentru ce acesta se-ntorsese, dar fără să-i fie teamă continuă să pască, prefăcându-se că nici măcar nu l-a văzut.

Lupul se apropie de cal.

– Stai, că vreau să te mănânc, iaca sunt lihnit de foame!

– Ce mai treabă, parcă nu ştiu eu de ce te-ai întors la mine. Dar înainte de a mă mânca, am o rugăminte. Acum câteva zile mi-a intrat în piciorul din spatę un cui, care mi-a făcut o rană de mă seacă la inimă. Fii bun şi scoate-mi cuiul din picior, şi apoi fă ce vrei cu mine.

Lupul se învoi. Calul îşi adună toată puterea şi, tocmai când lupul încerca să-i scoată cuiul, îl lovi aşa de tare cu copita, încât lupul se tăvăli pe jos de durere. Când îşi mai reveni, căută calul, dar nu-l găsi nicăieri. Tremurând de durere şi de foame, plecă iar mai departe. Peste puţin se întâlni cu cei doi berbeci graşi. Lupul se apropie de ei şi le spuse c-ar vrea să-i mănânce.

– Bine, dacă vrei să ne mănânci, noi nu ne putem opune puterii tale, dar vrem să te rugăm şi noi ceva. Tocmai ne certam între noi pentru o

moştenire pe care ne-a lăsat-o tatăl nostru. Fă bine, intră între noi şi împacă-ne.

Lupul crezu în vorbele berbecilor şi intră între ei.

Berbecii, chipurile, se hărţuiau amândoi, şi deodată se repeziră unul spre altul şi intrară cu coarnele lor tari în lupul nostru. Îl loviră cu atâta cruzime, încât bietul lup căzu jos şi nu mai ştiu nimic de el.

Într-un târziu se trezi, dar berbecii nu mai erau lângă el. Se ridică cu greu şi, clătinându-se ameţit de dureri, porni mai departe, până ce-i apăru în cale viţeluşul cel frumos. Lupul veni lângă el:

– Vreau să te mănânc, viţelule, îi spuse lupul.

– De mâncat ai să mă mănânci, că şi aşa nu mă pot împotrivi voinţei tale, dar, înainte de a muri, fă-mi şi tu un bine. Iată ce: După urechea dreaptă am o rană, care mă doare aşa de tare, că abia mă pot ţine pe picioare. Tu pune iarba asta peste ea, ca să-mi mai ogoiască durerea şi să pot muri liniştit.

Lupul luă iarba arătată de viţeluş şi-şi plecă apoi capul spre urechea dreaptă a

viţeluşului, dar acesta, fără să-i dea răgaz măcar o clipă, îl izbi cu toată puterea în cap şi apoi o luă la sănătoasa. Lupul, de durere, se tăvăli pe jos.

Se trezi când soarele sta tocmai să apună. Nu mai putea sărmanul de foame. Abia târându-şi picioarele, încercă să facă măcar câţiva paşi, când, ce să vadă... venea spre el o turmă de vaci, păzită de nişte câini ciobăneşti puternici, care lătrau aşa de tare, de te asurzeau. Lupul dădu să fugă. Şi deodată zări într-un copac scorbura în care îşi ducea zilele un iepuraş slăbuţ. Lupul se duse la iepuraş şi cu lacrimi în ochi începu să-i vorbească:

– Iepuraş, iepuraş, dragul meu iepuraş, fă bine şi deschide uşa, de mă primeşte în căsuţa ta. Jur pe ochii mei că nu-ţi voi face nimic, nu te voi mânca. Iată, vin câinii şi or să mă sfâşie. Scapă-mă şi am să-ţi fiu recunoscător toată viaţa mea!

Iepuraşul, tremurând de frică din toate încheieturile, închise şi mai bine uşa căsuţei sale şi, cu glas ce abia se auzea, îi răspunse:

– Ţi-e frică, lupule? Tremuri aşa cum tremuram şi noi de frica ta când te vedeam, iar ţie

nici că-ţi păsa de sărmanele noastre suflete. Numi pasă de tine, n-au decât să te prindă câinii ciobanilor!

Iepuraşul nici n-apucă bine să-şi termine vorbele, că haita de câini îl şi ajunse pe lup. Ogarii, bucuroşi de pradă, cât ai zice peşte îl şi făcură fărâmiţe, amestecându-l cu colbul de pe drum.

Muzicanţii

AU FOST ODATĂ ca niciodată patru muzicanţi. De unde veneau şi încotro se duceau – nu ştia nimeni.

Rătăcitori pe drumuri de ţară, cântau pe la hanurile de la răscruci, pentru călătorii osteniţi. Şi, uneori, truda le era răsplătită cu o bucată de pâine şi câţiva bănuţi. Alteori însă...

Într-o seară târzie, au poposit pe o culme de deal, lângă ruinele unei cetăţi străvechi, i-au dat ocol – cu oarecari temeri – şi s-au aşezat apoi sub un zid, la loc ferit...

– Înnoptăm aici? întrebă unul.

– Dacă „slăvitul stăpân" n-are nimic împotrivă, răspunse şugubăţ cel din dreapta.

– Să-i cântăm ceva, poate l-om îmbuna şi ne-o îngădui să ne odihnim aici, vorbi al treilea.

– Hai! se învoiră râzând tuspatru.

Aşa se auziră în noaptea aceea, sus pe culmea dealului, acordurile celui mai frumos cântec din partea locului.

Când viorile tăcură, muzicantul cel şugubăţ se înclină în faţa ruinelor ca un dirijor care primeşte aplauzele ascultătorilor.

– Slăvite stăpân al cetăţii, îngădui preaplecatelor tale slugi să doarmă aici, în noaptea asta?

O clipă se făcu linişte. Ceilalţi stăteau gata să râdă de cea din urmă şotie a însoţitorului, când... râsul le îngheţă pe buze. Din înaltul ruinelor coborî până la dânşii, răspicat, o vorbă:

– Îngădui!

Muzicanţii încremeniră. Totul începuse ca într-un joc de copii, dar iată că jocul făgăduia acum să urmeze ca o poveste plină de peripeţii.

Cu paşi abia simţiţi, stăpânul glasului de adineauri li se arătă în faţă. Era un pitic bătrân, bătrân, cu o barbă albă până la pământ şi cu o tichie roşie cu ciucuri negri.

– Vă mulţumesc că nu m-aţi ocolit. Vă mulţumesc, de asemenea, pentru cântecul pe care l-aţi cântat. Pentru gândul vostru bun aş vrea să vă răsplătesc. N-am în cuprinsul meu comori, nici aur

şi nici pietre preţioase. Dar ceea ce vă pot da, vă dau din toată inima.

Şi, spunând acestea, piticul întinse fiecărui muzicant câte o ramură de nuc, iar după aceea se pierdu îndărătul ruinelor.

– Ce-a fost asta? Am visat? se întrebă într-un târziu unul.

– Greu de crezut că visăm tuspatru odată acelaşi vis, se îndoi altul.

– Şi încă cu ochii deschişi.

– Şi apoi, uite crengile de nuc.

Doar muzicantul cel mereu vesel şi şugubăţ tăcea. Se părea că întâmplarea asta ciudată îl cam pusese pe gânduri.

– Ştiţi ce, spuse el, cum-necum, mie nu-mi vine să mă culc pe aici. Simt că n-o să-mi fie somnul prea dulce sub ruinele astea. Eu zic s-o pornim mai departe.

Ceilalţi s-au uitat unul la altul şi-au încuviinţat.

– Hai!

– Dar cu ramurile de nuc ce facem? îşi aminti careva.

– Faceţi ce vreţi, eu pe-a mea o arunc. Tot n-am ce face cu dânsa. Şi mă şi încurcă la drum, spuse unul dintre ei.

Şi cum spuse, aşa şi făcu.

Şi la fel, alţi doi muzicanţi îi urmară pilda. Doar unul singur o păstră într-un buzunar al hainei.

Hei, şi aşa au mers ei cât au mers şi în seara următoare au poposit în satul lor, fiecare la casa lui. Dar înainte de a se culca, muzicantul care păstrase ramura de nuc i-o dădu copilului. I-o dădu şi se întinse pe laviţă, ostenit de lungimea drumului pe care rătăcise şi nedumerit de întâmplarea nemaiauzită prin care trecuse.

A doua zi, băieţaşul îl trezi încă de cu zori.

– Ce fel de nuci mi-ai adus, tată? Uite-s, galbene şi nu le pot sparge nicicum. Ia încearcă şi matale!

Muzicantul se ridică din pat şi privi cu mirare crenguţa de nuc: rodise peste noapte numai nuci de aur.

Uimit din cale-afară, alergă la prietenii lui, arătându-le şi lor minunăţia.

Aceştia nu stătură mult pe gânduri şi porniră în goană spre ruinele străvechii cetăţi. Şi toată ziua au răscolit prin iarbă, căutând crenguţele cu atâta uşurinţă aruncate. Dar nu le-au mai găsit.

S-au întors acasă abătuţi şi cu mâinile goale.

Şi mulţi ani de la întâmplarea asta, ei n-au contenit să spună tuturor celor care-i ascultau că omul nu trebuie să dispreţuiască niciodată nici cel mai neînsemnat dar... câtă vreme el e dat din toată inima...

Voinicul Şerpe şi fiu-logofiu cu părul de aur şi cu dinţii de argint

A FOST ODATĂ ca niciodată, a fost un moş şi o babă, bătrâni, bătrâni de tot, şi nu aveau copii. Într-o zi, moşul zise babei să-i facă o mămăligă mare, că vrea să meargă în lume să-şi caute un băiat, că vezi, zicea moşul:

– Noi amândoi suntem bătrâni şi slabi şi azi-mâne o să murim şi nu are cine să ne îngroape.

Baba face o mămăligă mare, o bagă în straiţă, moşul ia straiţa pe umăr şi în mână o bâtă şi, luându-şi rămas bun de la babă, plecă la drum.

Merse moşul cât merse, până ajunse într-un vârf de deal. Aici se opri să se mai hodinească la umbra unui plop bătrân, când numai ce iacă vede ieşind de sub rădăcinile plopului un şerpe mic, care era năzdrăvan şi-ncepu a vorbi:

– Moşule! Ia-mă pe mine de băiat şi mă creşte, că eu ţi-oi fi de mare folos!

Moşul, mirat de acest şerpe care ştia a vorbi, nu stătu mult pe gânduri, îl luă şi îl băgă în straiţă şi îl duse la babă:

– Iacă, babo, ţi-am adus un băiat, l-am găsit într-o pădure, pe un deal. Să nu te spării de el când l-oi vedea.

Şi, scoţând şerpele din straiţă, îl puse jos în mijlocul casei. Cum îl văzu, baba era să moară de spaimă.

– D-apoi ai nărizit[1], moşule? Aşa prunc mi-aduci tu mie, să fug din casa mea de groaza lui?

La aceste vorbe, şerpele începu a grăi aşa:

– Babă dragă, nu te înspăimânta, că eu nu sunt şerpe, ci sunt şi eu făptură omenească, dar am un blăstăm pe capul meu, şi până nu mi se împlineşte sorocul trebuie să port făptura de şerpe. Dar să ştiţi că mare noroc o da peste casa voastră dacă mă veţi creşte.

Auzind baba vorbele aşa de frumoase ale şerpelui se linişti şi prinse curaj. Îl luă şi-l puse după uşă, şi îi dădea să beie lapte de vacă în fiecare zi, şi aşa l-a ţinut o lună şi o săptămână.

---

[1] Ai nărizit – te-ai prostit.

Într-o zi, baba se duse în cămară, afară, să cearnă făină de pită, şi uitând uşa deschisă, şerpele ieşi în curte şi începu a fluiera. Auzind baba, ieşi să vadă cine fluieră aşa de frumos în ograda lor, şi când privi în copac văzu şerpele care-i zise:

– Babo, dă-mi o straiţă, să mă duc în pădure să v-aduc coarne coapte.

Baba îi dete o straiţă, şerpele o luă şi plecă. Cum ajunse în pădure, se urcă într-un corn cu trei crăci – şi pe fiecare cracă era câte o fată, una mai frumoasă decât alta: una avea în spate un luceafăr, alta avea luna, iar cea mai mare avea soarele. Erau fetele împăratului Verde.

După ce umplu straiţa de coarne, şerpele se întoarse acasă şi i-o dete babei, iară el se puse să doarmă, că era obosit. După ce se trezi, zise babei aşa:

– Babo, du-te la împăratul Verde şi-i spune să-mi deie fata cea mai mare de soţie.

– Vai, d-apoi cum să mă duc eu la împăratu', să-i cer fata? se sperie baba.

– Ascultă-mă şi fă cum îţi spun eu, şi ai să vezi că are să fie bine, răspunse şerpele.

Se ia baba şi se duce la curtea împăratului Verde şi bate la poartă. Împăratul îi deschide poarta şi, când dă cu ochii de ea, o întreabă:

– Ce năcaz te-a adus la curtea mea, babo?

– D-apoi, să trăieşti, înălţate împărate, şi să stăpâneşti cu sănătate! Eu am venit în peţit, că am fecior de însurat, şi măria-ta ai o fată de măritat. Să ne încuscrim.

– Ce zici?! făcu împăratul mânios.

Şi o dete pe mâna slujitorilor de la curtea împărătească să o deie afară pe poartă, că e nebună.

Ajungând baba acasă, povesti şerpelui ce a păţit la curtea împăratului.

Şerpele îi spuse să meargă şi a doua zi.

Mâne-zi se duse baba din nou la curtea împărătească. Şi a doua oară a păţit baba tot aşa. A treia zi iară îi zise şerpele să meargă şi a treia oară, că de astă dată are să-i meargă bine.Baba îl ascultă şi se duse şi a treia oară. Bătu iarăşi la poarta împăratului, acesta îi deschise poarta şi, văzând-o, nu o mai alungă, ci îi spuse aşa:

– Babo, eu atunci dau fata mea după feciorul tău, dacă el va fi în stare să facă de la noi până la voi o punte de aur, pe de lături cu două rânduri de pomi de tot felul, şi în fiecare pom să fie tot felul de păsări, şi fiecare să cânte în glasul ei, iar pomii, unii să fie înfloriţi, alţii cu roada necoaptă, alţii cu roada coaptă.

Împăratul credea că în chipul acesta a scăpat de babă, să nu tot îi bată la poartă, peţindu-i fata pentru feciorul ei.

Baba plecă de la curtea împărătească şi, ajungând acasă, povesti şerpelui ceea ce-i poruncise împăratul Verde.

– Nu ţi-am spus, babo, că are să fie bine?! se bucură şerpele.

– D-apoi, cum se poate să fie bine? se căină baba. Da' cine e în stare să-i facă pe plac împăratului?

– Lasă pe mine, îi vedea dumneata mâne dimineaţă când te vei scula!

A doua zi, şerpele ieşi în faţa casei şi, după cum ştiţi şi dumneavoastră că era năzdrăvan, luă un zbici şi pocni cu el spre răsărit de trei ori. Şi, cât ai bate din palme, numai ce se întinse de la casa babei până la poarta împăratului o punte numai şi numai de aur, de sclipea mai tare ca soarele, pe de lături cu fel de fel de pomi, unii înfloriţi, alţii cu roada necoaptă, alţii cu roada coaptă, iar în fiecare pom erau tot alte păsărele, cu fel de fel de pene, care cântau în fel de fel de glasuri, una mai frumos decât alta, de era mai mare dragul să le asculţi.

Împăratul Verde, când s-a sculat dimineaţa, mai mare i-a fost mirarea văzând minunăţia de pod, de la poarta curţii lui până la casa babei, aşa cum ceruse să-i facă feciorul ei, ca atunci numai să-i deie fata de noră. Şi nu-i venea împăratului să-şi creadă ochilor.

Acum împăratul dete poruncă la toţi slujbaşii de la curtea împărătească să înceapă pregătirile, că au să vină peţitori.

Moşul şi baba luară şerpele şi plecară toţi trei la curtea împăratului, să peţească fata, că dorinţa împăratului s-a împlinit întocmai cum a vrut, şi acum nu are decât să deie fata după feciorul lor. Când ajunseră la curtea împărătească, mergând pe puntea de aur, împăratul şi împărăteasa le ieşiră în cale, dar când văzură cine e mirele erau cât p-aci să leşine de spaimă. Dar auzind ei că şerpele vorbeşte şi că aşa vorbe frumoase ies din gura lui, de era mai mare dragul să-l asculţi, împăratul şi împărăteasa se mai liniştiră şi, după ce se înţeleseră şi cu fata lor cea mai mare, se hotărâră şi se învoiră s-o deie după el.

Şi au început să facă pregătiri mari de nuntă, că doar era nuntă împărătească.

Şi se făcu o nuntă ca-n poveşti.

După nuntă, pe tineri i-au închis într-o cămară, ca să nu-i vadă nimeni. Biata mireasă nu mai putea de frică şi nu mai înceta din plâns.

– Nu te teme şi nu plânge, draga mea, o mângâie şerpele, că eu nu sunt şerpe după cum mă vezi. Iaca cine sunt eu – şi în clipa aceea se dete peste cap şi se făcu un fecior mai frumos decât soarele, că la soare te puteai uita, dar la dânsul ba.

Când îl văzu fata aşa de frumos, nu mai ştia ce să facă de bucurie. Dimineaţa însă, când se trezi şi dădu cu ochii de şerpe, dormind lângă ea, iară s-a înspăimântat.

Trecând pe acolo, pe dinaintea uşii lor, o slugă, şerpele o rugă să le deschidă.

Deschizându-le uşa, tinerii se luară prin grădină la preumblare, şi aici erau fel de fel de flori, una mai frumoasă şi mai mirositoare decât alta. Când mirosi şerpele o floare, numaidecât se prefăcu iară în feciorul frumos ca soarele, iar pielea lui de şerpe rămase jos, la rădăcina florii. Fata împăratului, văzând o slugă trecând pe acolo, îi spuse să ieie pielea de şerpe, s-o arunce în foc. Sluga făcu cum îi porunci stăpână-sa, luă pielea şerpelui şi o aruncă în foc. Cum a aruncat-o în foc, a ars pocnind de trei ori, parcă ar fi trăsnit.

– Vai, blestemată fii că mi-ai ars cămaşa! strigă voinicul Şerpe. Nu ai mai putut aştepta până se împlineau nouă zile, că atunci o lepădam eu de tot, că aşa mi-a fost blăstămul.

În aceeaşi clipă, feciorului nostru îi crescură aripi şi zise către soţia sa:

– Numai atunci să naşti fiu-logofiu, când îi rupe o pereche de opinci de oţel şi o bâtă de fier, umblând şi căutându-mă, cruciş şi curmeziş prin lume, şi numai când voi pune eu mâna mea cea dreaptă peste tine. Iară pe mine mă vei găsi numai la „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte".

Şi voinicul Şerpe pe dată zbură şi se făcu nevăzut.

Fata împăratului plânse mult după el şi îl tot aşteptă, doar va veni dincotrova, dar totul fu în zadar; el nu se arătă.

Văzând că nu mai este nici o nădejde, îşi făcu o pereche de opinci de oţel, luă în mână o bâtă de fier şi porni la drum, să caute „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte".

Trecându-i sorocul să nască, nu avu încotro şi trebui să se încingă cu un cerc de fier, că altcum nu mai putea umbla.

Mergând ea de la capăt, cale lungă să-i ajungă, cum se zice din poveste, că-nainte mult mai este, pe oricine întâlnea în cale îl întreba de nu cumva a auzit de „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte“, dar nimeni nu ştia să-i deie nici o ştire. Mai merse cât mai merse, până se trezi deodată la casa maicii Vineri.

– Bună ziua, maică Vineri!

– Bună să-ţi fie inima! Da' ce năcaz mare a dat de capul tău, de ai venit până aici, în împărăţia mea, unde om n-a pus piciorul?

– Oh, maică Vineri, am venit să te întreb nu cumva ştii unde-i „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte“? Că acolo e soţul meu, şi eu pe el îl caut.

– Dragă fata mea, stai puţin să întreb pe ostăşiţele mele, dacă ştiu ele ceva, eu de aşa scaldă nu am auzit, îi răspunse maica Vineri.

Luă apoi din cui un corn de aramă şi sună din el în cele patru colţuri ale lumii, şi numai ce începură a veni din toate părţile o mulţime mare de albine.

– Dragile mele ostăşiţe, zise maica Vineri, nu aţi văzut, pe unde aţi zburat voi, „scăldătoarea

de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte"?

– Nu am văzut şi nici nu am auzit de aşa o scăldătoare, răspunseră albinele.

Atunci maica Vineri zise către fata împăratului:

– Du-te până la soră-mea, maica Sâmbătă, poate o şti ea să te îndrepte.

Şi îi dete un papuc, spunându-i să-l păstreze bine, că-i va fi de mare trebuinţă.

Se luă biata fată de împărat şi se tot duse, până ce ajunse la casa maicii Sâmbete. Cum o văzu, aceasta o întrebă:

– Ce cauţi, dragă fata mea, şi ce umbli pe aici, pe unde om nu a mai umblat?

– Oh, maică Sâmbătă, d-apoi iacă, şi iacă după ce am venit – şi îi povesti şi ei năcazul, apoi o întrebă: Nu cumva ştii domnia-ta unde este „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte"?

– Eu, dragă fata mea, nu ştiu şi nici nu am auzit de aşa scăldătoare, dar să întreb pe ostăşiţele mele, că ele umblă mult prin lume!

Şi maica Sâmbătă luă din cui un corn de argint, suflă din el în cele patru colţuri de lume şi, îndată ce veni un nor de albine, ea le întrebă:

– Nu aţi văzut voi, pe unde aţi zburat, o „scăldătoare de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte“?

– Nu ştim, maică Sâmbătă, şi aşa scăldătoare nu am văzut pe unde am umblat noi.

Atunci maica Sâmbătă o sfătui pe fata împăratului să se ducă la maica Duminică, poate ea o să ştie, şi-i dete o nucă, zicându-i:

– Ţine nuca asta, că îţi va prinde bine la vreo nevoie.

Luându-şi ziua-bună, fata de împărat plecă la drum şi merse multă lume-mpărăţie, cum se zice din poveste, că-nainte mult mai este. Şi deodată se pomeni în faţa casei maicii Duminici.

– Vai, draga mea, da' ce durere mare te-a adus la uşa casei mele, unde suflet de om pământean n-a venit? o întâmpină bătrâna, mirându-se.

– D'apoi, iaca, maică Duminică, am venit să te întreb, nu cumva ştii sau ai auzit unde s-ar afla „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte“? Că acolo e soţul meu şi pe el îl caut.

Maica Duminică îi răspunse că ea nu ştie de aşa scăldătoare şi nu a auzit de ea, dar îi spuse că are să-şi adune ostăşiţele sale şi o să le întrebe

pe ele. Luă cornul de aur din cui şi suflă din el în cele patru părţi ale lumii, şi cât ai clipi apăru un nor de albine, de se-ntunecă soarele, aşa de multe se-adunară. Maica Duminică se uită la ele şi le zise:

– Bine, dragele mele, dar voi nu sunteţi toate aici, mai lipseşte una.

Şi, iaca, numai ce o vede şi pe aceea sosind. Şi cum o vede, maica Duminică o întreabă şi o ocărăşte de ce a zăbovit atâta şi n-a alergat când a auzit glasul cornului de aur.

– O, maică Duminică, răspunse albina, abia putând răsufla de obosită, unde am fost eu n-a fost nici una dintre surorile mele. Am fost tocmai la „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi creşte, de muşchi putrezeşte"!

– Bine, draga mea ostăşiţă vrednică, se îmbună maica Duminică, iacă, ai să mergi acolo, la scăldătoarea aceea, să duci pe femeia asta necăjită, ca să-şi găsească bărbatul.

Îi dete apoi fetei de împărat un pieptene, spunându-i să-l păstreze bine, că odată îi va fi de mare folos.

Fata de împărat îşi luă rămas bun de la maica Duminică şi plecă apoi cu albina la drum.

După o cale lungă, ajung la o fântână într-o grădină frumoasă ca un rai. Aici se opriră şi se puseră să se odihnească, fiind tare obosite de atâta cale. Fata de împărat luă papucul pe care îl primise de la maica Vineri şi dete cu el în doagele fântânii. Deodată se pomeni înaintea ei cu o cloşcă cu pui de aur.

Nu trecu mult, şi iată că vine la fântână o fată să ia apă, şi vede cloşca cu pui cu tot de aur. Fata aleargă la stăpâna ei şi îi spune că la fântână este o femeie care are o cloşcă cu pui cu totul de aur. Stăpână-sa o trimite înapoi să întrebe dacă vrea să vândă cloşca cu tot cu pui, şi să-i spună cât cere pe ea. Fata se duce şi o întreabă dacă vinde cloşca cu pui. Şi fata de împărat îi răspunde că o vinde, dar să vină stăpână-sa să se tocmească la preţ cu ea.

Stăpâna veni îndată şi, când văzu cloşca cu pui, nu mai putu de dragul lor şi vru să ştie cât cere pe ea, că-i dă oricât.

– Nu cer nimica, zise fata de-mpărat, numai să mă laşi să dorm în noaptea asta în camera unde doarme stăpânul casei.

– Bine, se învoi ea.

Şi, când se apropie seara, dădu stăpânului casei să beie, după cină, vin de nouă ani.

Bărbatul se culcă doborât de băutură, şi fata împăratului, soţia lui, veni lângă el şi, cunoscându-l, zise:

– Dragul meu şi domnul meu, întinde mâna ta cea dreaptă peste soţioara ta, ca să-ţi nască un fiu-logofiu, cu părul de aur şi cu dinţii de argint!

Soţia lui aşteptă ce aşteptă, şi iar îi zise:

– Dragul meu şi domnul meu, întinde mâna ta cea dreaptă peste soţioara ta, să-ţi nască un fiu-logofiu cu părul de aur şi cu dinţii de argint!

Şi el, auzind glasul soţiei sale, întinse mâna dreaptă peste ea, şi numaidecât născu un băiat frumos ca soarele, cu părul de aur şi cu dinţii de argint. Nu mai puteau de bucurie părinţii copilului, iar fata împăratului se bucură foarte, pentru că şi-a aflat bărbatul, dar mai mult se bucură soţul său că a scăpat de blăstem, şi plecară toţi trei voioşi la împăratul Verde.

Mergând ei pe un drum, deodată văd în urma lor trei zmei-paralei, călări pe trei cai iuţi ca vântul, care aruncau flăcări pe nări. Când erau să se apropie, fata împăratului aruncă în urmă papucul, şi iată că numaidecât se făcu între ei şi zmei o pădure deasă şi mare, încât era cu neputinţă să străbată cineva prin ea. Atunci caii zmeilor

aruncară flăcări pe nări, dând foc pădurii care şi începu să ardă. În timpul acesta, voinicul nostru cu fata împăratului şi cu băiatul lor erau departe acum, de nici nu mai vedeau pădurea.

După multă vreme şi după un drum lung, iată că iarăşi văzură caii cu cei trei zmei venind în goană turbată după ei. Când simţiră că îi arde în spate căldura flăcărilor ce aruncau caii pe nările lor, fata împăratului aruncă în urmă nuca pe care o primise de la maica Sâmbătă, şi îndată se făcu în urma lor o apă lată şi adâncă, de nu i se vedeau marginile, nici fundul. Voinicul nostru şi cu ai lui au tot mers cu mare grabă, îndepărtându-se şi mai mult de zmei.

Caii zmeilor au început să beie apă, ca să-şi facă loc. Au beut caii cât au beut, dar de la o vreme nu au mai putut să beie, şi au crăpat. Atunci zmeii au început a înota, şi după multă trudă şi chin au luat-o la fugă toţi trei, de credeai că-i duc vântoasele, nu alta, şi după multă alergătură era cât p-aci să-i ajungă. Atunci fata împăratului aruncă pieptenul în urmă, şi dintr-o dată se ridică un munte înalt între ei, şi zmeii fură siliţi să urce muntele, în timp ce voinicul nostru cu fata împăratului şi cu fiu-logofiu cu părul de aur

şi cu dinţii de argint porniră iar la drum, şi mergeau voioşi, că acum nu mai aveau mult, erau tot mai aproape de palatul împăratului Verde.

Nu trecu ca de când vă povestesc, şi iată că ajunseră la poarta împăratului. Când i-a văzut împăratul şi împărăteasa intrând toţi trei în curtea lor, nu mai puteau de bucurie. Împăratul dădu porunci să se facă pregătiri mari de nuntă. A trimis chemători pe la toţi împăraţii vecini, să vină la nuntă, şi s-a făcut o nuntă ca la împăraţi, adică cu mâncări şi beuturi din cele mai alese. Atunci, fiind şi eu pe acolo, am văzut nişte câini de vânătoare cum se prindeau pe după cap cu nişte iepuri şi cântau şi jucau împreună, de şi-au rupt toate opincile, aşa erau de plini de voie bună.

Se zice că de atunci nu mai au opinci nici câinii, nici iepurii, şi până în ziua de azi umblă – vara, iarna – fără opinci.

Iar eu m-am suit pe o poiată şi vă spusei o minciună lungă şi lată.

Hiena şi măgăriţa

O HIENĂ ÎMBĂTRÂNISE şi nu mai putea să iasă afară din culcuş. Odată, o măgăriţă bătrână păştea pe lângă ascunzătoarea ei şi hiena, văzând-o, începu să se vaite:

– Oh, sunt o biată hienă bătrână! Nu mai am pic de putere. Oh, oh!

Măgăriţa, uitând că trebuie să fie prevăzătoare, se apropie de intrarea în ascunzătoare, s-o căineze, şi hiena o prinse cu colţii şi-o târî înăuntru. Dar n-o mai ţinură puterile s-o omoare şi să sfâşie carnea măgăriţei în bucăţi; atunci le strigă supărată puilor ei mici:

– Înconjuraţi cu toţii această măgăriţă, prăvăliţi-o la pământ, sfâşiaţi-o şi hălcile de carne să mi le daţi mie!

Puii hienei înconjurară măgăriţa, o trântiră la pământ, şi se puseră s-o sfâşie în bucăţi. O

parte din carne o mâncară ei, iar pe cea rămasă o dădură mamei lor.

Negăsind inima măgăriţei printre bucăţile de carne, hiena cea bătrână îşi întrebă puii:

– Oare măgăriţa aceasta n-o fi avut inimă?

Unul din pui îi răspunse:

– Ba inimă a avut. Numai minte n-a avut. Că altfel nu s-ar fi băgat singură în culcuşul hienei.

Aşa se povesteşte despre măgăriţa fără de minte, care se încrezuse tocmai în vorbele unei hiene.

CUPRINS

POVEŞTI GRECEŞTI

Fata din rodie / 5
Mutul violonist / 20
Zâna apelor / 39
Lacul vrăjit / 49
Marama zugrăvită cu păsări / 58
Împăratul Somnu / 73

POVEŞTI POLONEZE

Floarea de ferigă / 79
Povestea inului / 94

Povestea prostului *(poveste letonă)* / 104
Jurământul lupului *(poveste tătară)* / 112
Muzicanţii *(poveste sârbă)* / 119
Voinicul Şerpe şi fiu-logofiu cu părul de aur şi cu dinţii de argint *(poveste românească)* / 124
Hiena şi măgăriţa *(poveste etiopiană)* / 140

Contravaloarea timbrului literar,
reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul,
se va vira la Uniunea Scriitorilor din România,
cont virament nr. 45106262,
banca B.C.R. - S.M.B.

Redactor: **Maria Morogan**
Tehnoredactor: **Aura Iordache**
Culegere şi paginare computerizată:
Evelina Avramescu

Tiparul mediat de Agenţia "Litera"
şi executat la Editura "Universul"
sub comanda nr. 2077

ISBN 973-25-0533-8